

67252

786908

Sermones beati Ephrem per
Fratrem Ambrosium
de greco in latinum
Conuersi.

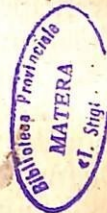
*Est. M. Ambrosii s. Michaelis de greco
conuersi*

*M. Ambrosii s. Michaelis de greco
conuersi*

GATTINI

R

12

Ambrosius monachus Cosmo suo uiro clarissimo p[ri]ma salutē.

Eregriunum nuper offendi e syria ut aiebant profectū ad nos: ætate lōgeum: statura procerum: sed iam senio incuruum: uultu placidum atq[ue] decorū: aspectu ipso deniq[ue] & habitu sanctitatis insignia prae se ferētem suffulsum oculis lachrymas: sed ita ut ex eo ori & nihil dignitatis detractum: & p[ri]mum auctoritatis & gratiæ uideretur adiectum. Sicq[ue] ex ea p[er]petua fere profusione lachrymarum faciei nihil feditatis nihil squaloris infederat: sed euasera tota ferenior: nitidior: cōptior. omniumq[ue] intuitum in se prouocabat affectum. Ego cui senectus nō ignaua summe semper uenerat in omni fuit: quiq[ue] quod tu minime ignoras ex i[n]stituto meo iam pridē senibus optimis & obtēperare prompte: & libētissime obsequi: sed uoloq[ue] ministrare cōsueui: nactus huiusmodi hominem: captusq[ue] tanta oris gratia & dignitate ardebam eum alloqui: eiusq[ue] familiari frui cōtubernio sperans id quod erat sane uerissimū: ex eius collocutiōe me & utilitatis plurimū & uoluptatis p[re]cepturū. posita itaq[ue] paulisper uerecundia: accedo propius: senēq[ue] officiosissime saluto. A quo uicissim blāde resalutatus: inter salutatiōis uerba solemnia: animaduertito græcæ locutionis gnarū. Tum uero maiori cōstantia: in eius amplexus effusus: & sancta oscula libās: apprehensa illius dexteram: impetraui non multis precibus haud ab inuito ut cellulam nostrā inuiseret: nostrosq[ue] aliquādiu frueretur hospitio. Secutus est sponte: uotisq[ue] meis illariter ānuuit. Quid multis immorer? Vbi cōsedimus: ab ipso statim sermonis exordio animaduerti senem meū diuinatum rerum peritissimū: flagrantem eximie pietatis affectu: ardore diuinæ caritatis incensum: sollicitum: intētum: peruigilē: torporem atq[ue] desidīa omni sermōe lacefferem cōpunctiōis amicissimū id q[uo]d ille eius adeo illustres lachrymæ haud obscure signabāt remissiōis: ac noxiæ securitatis inimicum: lenē: placidum: mitē uitia ubiq[ue] reserantem: laudatēq[ue] uirtutes: affectus deniq[ue] nostros ad amorē dei seculiq[ue] cōtempnūq[ue] ad ambienda æterna p[re]mia: formidādāq[ue] sup[er]bia potētissime mouentē. Deus bone q[uo]d gaudii: quid solatii: q[ua]ntūq[ue] emolumentū ex hospitis adeo insignis ore percepi: cū me dies ac noctes plurimas perpetua oratiōe alloqueretur. Nihil eius uel aspectu gratius: uel doctrina salubrius uel consuetudine carius: iocundius:

lætius dici aut fingi p[otes]t. Verum iter hec gaudia nostra q[ui]bus plures dies incredibiliter affectus sum tu quē: maxime diligo cuiq[ue] oīa deo: sepe in mentē ueniebas cupiebāq[ue] te festiuitatis nostræ tantiq[ue] læticiæ participem fieri: tantiq[ue] hospitatis si fieri ulla ratione posset gustum aliquem capere. Sed cum perdifficile id uideret: q[uo]d esset ille p[er]nitus nostri sermonis ignarus: duxi placidissimum senem: ut cōmodi tui atq[ue] consolationis causa: latine quoq[ue] loqui disceret. Neq[ue] sane abnuuit senior sanctus: ut mihi tibiq[ue] morem gereret: atq[ue] in p[ri]mis sancte caritati satisfacere est quippe mecum tui amantissimus: p[re]ter ætatis consuetudinē se mihi in disciplinam dare: meq[ue] docēte paucis diebus ita linguam nostram cōsecutus est: ut meo quidē iudicio: latine. melius & eruditius loquatur quam græce. Hunc ergo tu tantum talemq[ue] hospitem: Cosme unicum uirtutis ac nobilitatis decus nominisq[ue] tui ornamentum: & ex merito suo & ex i[n]stituto tuo & ex commendatione nostra: grate reuerenterq[ue] suscipies habebisq[ue] in honore apud te: oīq[ue] officio ac ueneratione tractabis. Ceterum nullus ei abs te honos maior: nullum quod pluri faciat officiū deferi potest: quam si illo fruaris affati: si omissis q[ui]tum licet publicis priuatq[ue] negotiis: te ad eū sapius cōferas: hospitiq[ue] tuo remotis arbitriis cōgrediare. Cupit enī ille te liberū expeditū secretius alloqui. Quod cū alias semper utiliter faceres. tamē hoc sacri solemnisq[ue] ieiunij tempore nescisario tibi faciundum esse censeo. Debet hoc tibi non immerito uindicare sanctorum reuerentia: dierum: ut solitis bonorum operū studiis aliquid adiciamus: nosq[ue] ipsos atq[ue] conscientias nostras diligentius discutiamus. Quod minime implere possumus: nisi mortalium occupationum paulisper cura & cogitatione postposita. Nam quo pacto huiusmodi curatum puluere turbatum oculum in cordis p[er]nitiora infigere possumus: & subtilius abdita quæq[ue] rimari: cum ne ea quidem quæ sunt ante oculos plane discernere ac diiudicare ualeamus: Ad hoc nēpe hospitē nostrū ut ad te maturius proficeretur orauis: q[uo]d omnis eius sermo totaq[ue] doctrina aptissime tempori congruat. Nihil enī ille humile: nihil abiectum: nil mole: nil infimum: aut sentit aut loquitur: sed omnis eius oratio de deo ē: rebusq[ue] diuinis: de p[er]nitētia de iudicio futuro: de æterna uita: gaudiisq[ue] iustorum. de reprobis p[er]nitibus: de acquirendis consumandisq[ue] uirtutibus: de uellendis radicibus uitii. Iam uero laudatissimam illam platonis sententiam: qua summam philosophiam meditationem mortis esse diffiniuit ita probasse depre-

henditur: ut omnis ferme eius sermo: in ea tuenda uersari uideat.
Terret: et fouet blanditur: hortatur. Ac per uaria disputationum genera nusquam fere nihil lata ac renidenti facie cernitur etiam dum uitia obiurgat: lenitatis in ore gratiam seruat: se ipsum deicit semper: nunquam insolenter attollit. Sed quid ego de hospite nostro tam multa? Facies ipse periculum ipseque integerrime iudicabis: ac de eo quid sentiendum sit statues. Qui si uidebit interdum horridiore genere dicendi uti: omnemque fere cultum orationis omittere: partim ætati concedendum est: senex quippe priscam illam dictionem imitatur: partim materiæ imputandum. quæ pfecto ea est ut non capiat orationis ornatum: partim immodice festinationi meæ acceptum referendum. Dum enim illum ad te mittere tuisque uotis morem gerere præpropere studeo: minus fortasse limatus euaserit quàm si plusculum temporis fuisset apud me. Magnam tamen ubique copiam licet admirari: mirumque immodum illa ipsa negligentia orationis ut de industria assumpta plus placet. Sed ne ego nimium imprudens sum qui ultra te pertraham sermone nostro: cum in presentiarum sit hospes ille nisi ad quæ tota intentio audiendum preparare studui. Habenda illi reuerentia: neque comitendum ut diutius uacet apud te. En adest illum amplectere: illique potius aures atque animum applica. Iam enim tecum illum relinquo. Vale.

Sermo sancti Efre[m] de poenitentia. Sermo .I.

Dilectissimi nihil sanctæ caritati præferam? Multa enim negligendo peccamus diebus singulis: horis & momentis. Atque ideo caritatem possidere studiamus. Hec enim operit multitudinem peccatorum. Quid pdest frater si habeamus omnia: sola autem nos saluante caritate careamus? Ut autem ex exemplo aliquo utamur: si quis instructo conuiuio: & habunde paratis epulis: regem & principes inuitet ad prandium: magnificeque excipiat omnes: ita ut nihil apatui desit: propter sal: nunquid prandium illud sine sale gratum esse uel mandari poterit? Minime. Immo & iniuriam sibi & contumeliam ab inuitatis homo ille per imprudentiam referet. Ita & hic fiet fratres mei dilectissimi. In uentum enim laboramus. nisi caritatem habeamus? Nam sine caritate opus omne immundum est. Siue enim quis piam bonam uoluntatem habeat: siue ieiuniis se aut uigiliis maceret: siue orationi insistat: siue suscipiat pauperes: siue dona offerat deo: siue ecclesias construat: siue aliud aliquid faciat: nisi caritatem habeat: in nihilum omnia apud deum extimabuntur: neque bene placitum erit in illis domino. Noli igitur dilectissime sine caritate aliquid agere. Nam si ut dixeris quia fratrem meum odis: sed deum diligo: inuenieris mendax. Arguet enim te iohannes sanctus dicens. Qui non diligit fratrem suum quem uidet: deum quem non uidet quomodo potest diligere? Manifestum est igitur dilectissimi: eum qui seruat odium aduersus fratres suos: etiam si uideatur deum diligere: mendacem esse ac seipsum pernitere fallere. Dicit enim rursus iohannes idem theologus mysteriorum celestium cognitor. Quoniam hoc mandatum habemus

a deo ut q diligit deum: diligit & frēm suum. Et iterū dñs dicit. In his duobus mādatis uniuersa lex pēdet & pphete. O miraculū īgens ac stupēdū. Q ui habet caritatē. totam legē implet. plenitudo enī legis ē caritas. O inextimabilis uirtus caritatis. Ouis dilectiōis īmensa. Dilectissimi nihil caritate excellentis: nihil p̄ciosius: neq; ī cālo sursum: neq; ī terra deorsum. Caritas enī ē omniū caput & summa uirtutū. Caritas ē bonorū omniū cā. Caritas ē uirtutū sal. Caritas ē finis legis atq; cōsumatio. Hec ī corde habitauit Abel hāc patriar̄cis opitulata ē. Ista suauit moysen: & ut ad deū pro populo loqueret induxit. Siqdem dimittis peccata eorum dimitte: si autem dele & me de libro quem scripsisti. Hāc habitauit in prophetis: hāc Dauid sp̄ritus sancti domicilium fecit. Ista confortauit Ioseph: ista Iob pium solidauit. Longe his maiora dicturus sum. Hāc dei unigenitū filium: de cālis ad nos usq; deduxit. Per caritatem bona nobis omnia māifestata sunt. Mors per eam mortua est: infernus captiuatus: Adam reuocatus ad gratiam. Per caritatē parad̄sus reseratur: celorūq; regnum repromittitur. Hāc piscatores theologos fecit. Hec montes ac speluncas psal-
morum uocibus replet. Ista corroborauit martyres: neq; uiros tātum sed & mulieres & pueros ad tollerantiam passionis animauit. Per hanc sancti omnes angustam & artaz uiam tenuerunt. Sed quam diu loqui de caritate persistam quasi illam p̄ merito laudare sufficiam? Q uis erit ille frater mei: qui omnia caritatis merita digne enarrare possit? Ne ipsi quidē angeli ea pro sua dignitate explicare ualebūt. O sancta caritas: eternorum bonorum omnium indultrix. Beatus & uere beatissimus qui relictis omnibus caritatem ueram & minime fictam sibi acquirere & comparare stu-

duit: quā domin⁹ diffiniuit dicens. Maiorem hac dilectionem nemo habet: ut animam suaz ponat quis pro amicis suis. Hac p̄fecto flagrabat beatus paulus: cu3 diceret. Caritas p̄ximo maluz nō opat. Caritas lōganimis ē. benigna est. Caritas nō emulat: nō agit p̄peram: nō inflat: nō querit quā sua sunt: non irritatur: non cogitat malum: nō gaudet super iniquitate: cōgaudet autem ueritati. Omnia sperat: omnia credit: omnia substat: nō reddit maluz pro malo: nec male dictū p̄ maledictō. Ideo qui hanc possidere meruit: nō superbit: nō inuidet: nō irascitur: nō murmurat: non odit fratrem suum aliquādo. Q ui hanc adeptus est: nō modo diligētes se diligit: uerum etiam affligentes. Hac fretus p̄tomartyr stephan⁹ pro se lapidātibz dñm pr̄cabatur dicēs. Dñe ne statuas illis hoc peccatuz. Beatus homo qui cōtemptis oībz: ueram caritatem affecutus ē: huius merces quotidie crescit ac floret: huius corona pr̄parata est: hūc angeli oēs beatū pr̄dicāt. Ab hoc nunq̄ deus separat. Deus enī caritas est: & qui manet in caritate in deo manet: & deus in eo. Multi & pr̄clari sunt caritatis fructus. fratres mei: sed ille pr̄cipuus est: q̄ aduersus neminē inimicitias habere p̄mittit. Non occidat inquit sol sup iracūdiam uestrā. Si enim remisieritis hōinibz peccata eorū: ait dñs: & pater uester cālestis remittet uobis peccata uestra. Ista quidē hactenus de sancta caritate. Nos uerō ad id quod īstituiamus redeamus. Loquamurq; de poenitētia: & de iudicio futuro. Hec enī iugiter die noctuq; meditari multū cōfert dilectissimi: extremāq; horaz semp habere ante oculos: & inextinguibilis flāma nunq̄ obliuisci. Psalm⁹ nunq̄ de tuo ore deficiat. Deus enim cū nomīatur demones fugat. Vbi psalmus illic & deus ē: Vbi uero p̄sonā diaboli cātica: illic

ira & perpetuū uæ. Vbi diaboli cantica: illic dæmonum re-
ges Vbi sacri codices: sancteq; lectiōes: ibi iustoru; lætitia:
salusq; peccatoru; & angelorum frequens solēnitas est Por-
ro ubi cythare choriq; perstrepunt ibi uirorum ac mulieru;
obfuscatio: diaboliq; celebritas est. Quid pdest dilectissi-
mi ad momentum temporis hic choreas agere: festaq; cele-
brare: illic uero in æternum cruciari. Neq; enim possibile
est & in presenti seculo gaudere temporaliter: & in futuro
regnare cum domino angelorūq; interesse lætitia. Ceteru;
his qdem qui se hic iocis & plausibus addicunt: illa domi-
ni sentētia ogruet: qua dicit. Væ uobis qui ridetis nūc. quo-
niam lugebitis ilic & flebitis. Eis uero qui modo poeniten-
do lachrymas fundunt: uerax ille domini sūmo conueniet:
quo ait. Beati qui lugetis nunc: quoniā illic ridebitis. Con-
sideremus fratres quia nihil pderunt nobis orbis fines in
illa hora. Pensamus dilectissimi mei: q nullus cuiq; auxilia-
ri poterit: non fratri frater: non pater filio: non filie mater:
non amici amicis: non parentibus filii: sed unusquisq; onus
suum portans adsiſtet expectans cum tremore sententiam
contra se ferendam: siue uenite benedicti patris mei siue di-
ſcedite maledicti. Hæc alto corde cogitantes o christi ama-
tores: sobrie & iuste & pre uiuamus i hoc sæculo: sicut nos
docuit beatissimus Paulus dicens. Emūdemus nos ipsos
ab omni iniquatione carnis & spūs. Deponamus igitur
opera tenebrarum neq; iam gentiū ritu ambulemus. Cū
sanctorum memorias celebramus: memores simus omni-
um debiliū: uiduarum: pupillorū: peregrinorum: ac pau-
perum. Præcipue aut colūnis illis quæ in solitudine mon-
tibusq; & speluncis & cauernis terræ deliteſcunt: domini-
cas solemnitates honoremus epulātes non celebritate sæ-

culari: sed diuina exultatione: non mundane sed ſpiritualiter
non gētiliter sed cristiana pietate. Non ianuarum corone-
mus frontes: non choreas statuamus: non tibiis & citha-
ris auditum effeminemus: non mollibus indumentis uta-
mur: non auro non gemmis ornemur. non conmeſſationi-
bus: & ebrietatibus operam demus: nō cubilibus & ipu-
ditiis uacemus: uerū hec oīa gētilibus iudeisq; relinquen-
tes qui ſpem ſalutis nullam habēt: nos omnes puſilli atq;
magni christiana dignitate feſtiuitates noſtras honorem⁹
in pſalmis & hymnis: & canticis ſpūalibus. Angelicis can-
tibus domorum noſtrarum frontes: non lauroſiſq; coro-
nemus: non ſuaue olentium florum ſpiramenta mulcen-
dis naribus admoueamus. Iſta enim gentiliū ac iudeorū
ſunt. Nos autē fratres ab eis declinemus: poſteſq; noſtros
præcioſa ac uiuifica cruce coronemus: dicentes cū apoſtolo
Paulo. Mihi abſit gloriari niſi in cruce domini noſtri Ieſu dece
christi. Pigamus in ianuſ atq; in frōtib; noſtris: & in ore
& in pectore: atq; in mēbris omnibus uiuificum ſignum.
Armēmur inſuperabili hæc chriſtianorum armatura. Ea
enim uictrix eſt mortis: fidelium ſpes: lux orbis terræ: para-
diſi reſeratrix: proſtigatrix hæreſum: dæmonum expultrix
monachorum adminiculum: firmamentum fidei magna
ſalutarisq; cuſtodia & gloria perpetua orthodoxorū i eter-
num. Hanc o chriſtiane armaturam diebus ſingulis & no-
ctibus horis atq; momentis i omni loco circūferre nō deſi-
nas nihilq; ſiue ipſa pficias ſed ſiue dormias: ſiue iter agas ſi-
ue euigiles: ſiue opi iſiſtas: ſiue māduces: ſiue bibas ſiue ma-
ria nauiges: ſiue tranſmittas flumina hæc te lorica circūte-
ge membraq; tua omnia ſalutari ſigno exornāq; circūſe-
di neq; accedent ad te mala. Hoc enim ſigno conſpecto ad-

uerſariae poteſtates conterrite tremēteſq; recedunt. Crux
enī xpi ueraciter ſāctificauit orbē: fugauit tenebras: lucēq;
reuexit. Hāc eluminauit errores: uiāq; mōſtrauit. Hec ab
ortu ſolis & occaſu: ſeptētriōe & meridie colligit gēteſ: atq;
in unā eccleſiā: i una fide ſub uno capite i caritate cōnexuit.
Hāc orthoſoꝝ iexpugnabilis muruſ ē. Quod oſ: quā
labia digne p merito laudare poterit uictꝛicia arma aterni
impatoris noſtri xpi? Crux caluarie i loco defixa: mox uitae
noſtrae foeliciffimū botrū ſine ope hūano pullulauit. Hoc
deniq; pꝛcioſiſſimo ligno chriſt⁹ deus noſter iferni uoraciſ
ſimū diſrupit uentrē: nimisq; patulū diaboli obſtruxit oſ.
Eo cōſpecto cōtremuit mors oēſq; quos a primo homine
uſq; ad id tēporis: ſub re ditione ſua tenuerat uinctos dimi
ſit. Crucis armis acciſti ſancti apoſtoli: omnē inimici calca
uere uirtutē. Hāc ſe thoracis uice muniētes milites chriſti
beatiffimi martyreſ: oēſ arteſ & iuentiōeſ atrocitateſq; ty
rānorū ſuperarūt. Hāc baiulāteſ ſancti mōachi: ſeculo uale
faciēteſ: ſūmo cū gaudio & alacritate: i ſolitudinib⁹ & mōti
b⁹ & ſpelūcis cauerniſq; terrae ſibi ſedeſ elegerūt. O ieffabi
lē imenſaq; bonitate benigniſſimi dei. Qui tā magna tāq;
praeclara munera: hūano generi p crucis idulxit uexillum.
Hāc autē ſancta crux rurſuſ i cōlumatōe ſaeculi: cū ſecun
duſ illuxerit dñi ſaluatoris aduētus: prima cū gloria ingēti
& angelicoꝝ exercituū ifinita multitudie apparebit i cālo:
inimicoſ qdē terreſ ac uexanſ: fideleſ autē illuminaſ atq;
lætificāſ: aduentūq; caeleſtiſ impatoris adnunciāſ. De prae
cioſiſſima & uiuifica diuinaq; cruce haſtenuſ diximuſ: & ſu
pꝛa hiſ dici poterāt ac fortāſſe debuerāt. Quae uero poſt
hāc futura ſunt: cū illa radiare i cāliſ cepit: putas q̄lia erūt
At iſta frēſ fortāſſis omnē hmonē: oēm mentē omnēq; co

gitationem ſupant. Trāſcendūt qppe omniſ narrationiſ ſe
riem auditūq; oēm exterrēt. Heu mihi fratreſ mei dilectiſ
ſimi. Memoratuſ ſum horae illiuſ atq; otremui: & hic prae
pauoriſ magnitudine dicendi finē facere pene inſtitueram
cū uerſare animo quānā ſint illa quae poſt crucē reuelāda
ſunt. Quis enim audeat iſta narrare: quiſ praeſumat ex
ponere? Quod oſ enūciare ſufficiat: quae lingua eloq; quae
uox explicare: quae auris poſſit audire: illa quae nec cāli fer
re tūc preualēt? Tāta enī & tā ingētia tanq; horrēda mirabi
lia. neq; facta ſunt i oībuſ a ſaeculo generationibuſ: neq; fu
tura ſunt. Et mō quideſ ſape cū fit coruſcuſ aut tonitruſ
uaſtior: oēſ ſui formidine terret: cūctiq; horrore pculſi ſo
lo pꝛcumbūt quō ergo ſuſtinebim⁹: cū audierim⁹ tubae uo
cē de cālo nimio cū metu reſonātē: oēſq; a ſaeculo defūctoſ
iuſtoſ & iniuſtoſ bonoſ & maloſ: píoſ atq; ipioſ excitanteſ
Tūc oīa ex tumuliſ humanae cōditioniſ oſſa: animi uox tu
bae iſonuerit exilient: atq; diſcurrēt: artuſ fumoſ: iuncturaſ
q; cū feſtinatione requiretia. Cū uiderimuſ omne hominū
genuſ exurgere: quēlibet ex loco ſuo: cōgregariq; ad iudici
um. Caeleſtiſ nempe regiſ iuſſu: terra ſuoſ mortuoſ red
det: mare itidē ſuoſ. Quicqd itē hūanoꝝ corpore uel be
ſtia rapuit: uel uorauit piſciſ: auis ue diſcerpſit: i priorē ſta
tū remeabit: omneſq; i iſtu oculi reſurgēt: & ante tribunal
adſtabūt: ita ut ne unus quidē capilluſ: capitiſ deſit. Cum
uiderimuſ igneū fluuiū ab ortu ſoliſ uſq; ad occaſū ema
nātē: ac ueluti ſeuiēſ fluctib⁹ mare: mōteſ ac ualleſ deuo
rātē: terrāq; oēm & quaeq; ſunt i illa exurētē. Tūc dilectiſſi
mi mei ab illo igne deficiēt fonteſ: uaneſcēt flumina: mare
ſiccabit: agitabit aer: ſidera ut folia de cālo cadent: deficiet
ſol: luna uertetur i ſanguinē: celūq; ut liber cōplicabitur.

Cum uiderimus angelos missos hinc inde cū festinatione
discurere: electosq; dei seruos ab ortu solis usq; ad occasum
in unū cogere. Cum uiderimus cælum nouū & terram no
uā: in qbus iusticia inhabitat. Cū uiderimus terribile soliū
sedentēq; super illud oīum deum: infinitaq; angelorū mī
lia: cū tremore circūstantia Cū uiderimus signū filii homi
nis prāciosam. s. ac uiuificā crucem in cælo lucētem: om
nesq; fines orbis terræ ultra solis claritatē illustrātem. Vbi
uero uiderūt oēs regium istud ac tremendū sceptrū in cælo
reuelari: iam tūc agnoscēt singuli cōtinuo ipsum quoq; re
gē reuelandū: q illo clauis affixus ē. In illa hora quisq; pa
uidus tractabit: qūo iturus sit obuiā christo: quā ratiōem
redditurus. Ac si quidem peccatorū consciētia prāmatur:
stabit tristis mārēs afflictus: atq; anxius expectans sentētiā
cōtra se ferendā. Vnusq; enī cernet ante faciē suā exposita
opa sua: siue bona illa siue mala prāmisit. Tunc hi qui an
gustā & artam uia perrexerūt: oēsq; qui ex corde egerunt
poenitētiā: misericordesq; ac peregrinorū susceptores: prāci
pue autē qui in solitudinib; in mōtibus & in spelūcis: pro
fessionē suam usq; ad finem caste seruauerunt ac iuste. quiq;
sub obādictiā iugo in sancta humilitate pfecta ad finem
usq; perstiterunt: qui secūdū sententiā domini: dei & salua
toris nostri seruierūt spiritalibus patribus cum metu & ala
critate: ac fratribus reliquis: senibusq; & ibecilibus: & in
īfirmitate constitutis. Ecce enī huiusmodi qui professio
nes suas rite seruauerunt: adstābunt ilares: magno cū gau
dio: & ineffabili lātia expectantes beatam spem & aduen
tum gloriæ magni dei & saluatoris nostri iesu christi. Ve
niet enī ut eos q in uigiliis: ieiuniis: lachrymis: orōib; ac pīal
modiis: se exercuerūt laboresq; pertulerūt uarios: sua illu

stratiōe lātificet. Veniet ut misericordes: peregrinorūq; su
sceptores: ac pupillorū nutritores: p īpena mīseratione co
ronet. Veniet ut uariis uexationib; afflictos beatificet. Ve
niet ut cōsoleat eos: qui sup peccatis suis iugē luctum habu
erunt. Veniet ut eos glorificet qui p nomīe suo pauperes
esse delegerūt: qui nō dilexerunt mundum neq; ea quæ in
mūdo sunt: sed oīa reliquerūt: ut tollentes crucē suam nu
di illuz expeditiq; sequerent. Veniet enim iam de terra sed
de cælo: ueluti fulgur horrendum: cum ingenti potentia &
maiestate. Tunc cælis ingēs clamor psonabit. Ecce spūs
uenit: ecce pcedit iudex: ecce apparet rex: ecce sumus iudicū
iudex reuelatur. Ecce aduenit oīum deus ut iudicet orbem
terrarū & redeat unicuiq; secūdū opera sua. Tūc dilectis
simi fratres mei: a uoce clamoris illius contremiscet mare
atq; terra: & oīa quæ ī eis sunt. Tūc timor & tremor ac stu
por irruet in omnē hominem a clāgore tubæ. & a metu ex
pectationis eorum quæ superuentura sunt uniuerso orbi.
Tunc uirtutes cælorum mouebunt: prācedent corruscati
ones: astra cadent: angelorū exercitus prāibūt: arcangelo
rū chori adstābunt parati: cherubyn multis oculis clara &
sexalis insignia: in uirtute ac metu proclamabūt. Sanctus
sanctus: sanctus dñs deus sabaoth: qui uenit omnipotēs.
Tūc creatura oīs cælo & ī terra & subtus terram ualide cū
horrore clamabit. Benedictus qui uenit rex in nomine dñi
Tunc scindent cæli: & reuelabitur rex regum: & principū
princeps: ueluti fulgur terribile cū potestate multa & maie
state: uidebuntq; eum: qui illū pupugerunt: uidebunt ipsi
& omnes tribus terræ. Tūc celum & terra uertentur in fu
gam: sicuti ioānes prāsignauit dicēs. Vidi soliū candiduz
& magnū: sedentēq; super illud: & a facie illius fugit cæluz

atq; terra. Tunc sedebit christ⁹ in solio gloriæ suæ: sicut ipse dixit: & cōgregabunt ante eum omnes gentes: Væ mihi fratres mei dilectissimi: quo in statu inueniēda est anima in hora illa: cū throni positi fuerūt: & iudiciū sederit: & aperient libri. Tūc intuebimur innumerabiles angeloz exercit⁹ circumstātes thronū glorie cum metu ac tremore. Tūc enī uniuscuiusq; opa coram angelis & hominibus recitabunt: quæ in occulto & in tenebris admissa plurimos latebant. Tūc laus erit unicuiq; a deo Tunc implebit Daniellis prophetia dicētis. Ego Daniel aspicebam donec throni positi sunt: & antiquus dierum sedit. Vestimētum eius cādūm ut nix: capillus capitis eius ut lana mūda. Sedes ei⁹ flamma ignis: rotæ ei⁹ ignis ardēs: fluuius ignis transibat corā illo. Milia miliu⁹ assisteabant ei: & centies millena milia ministrabant. Iudiciū sedit: & libri aperti sunt. Magnus in hora illa pauor erit fratres mei: grādus tremor: cū libri illi formidabiles aperient: ī quibus scripta sunt opa nostra: & actus & uerba: & quæq; egimus ī hac uita: putātes latere deum qui scrutatur renes & corda. Illic enim non solum act⁹ uerum & cogitatiōes & intentiōes cordis scripte erunt. O quā multis lachrymis nobis opus ē: ut euadam⁹ horæ illius pauorē: & negligimus. Per lachrymas enim & elemosynas possibile: cuiq; est ī scripta in libris illis diluere crimina. O quātus erit gemitus: quā miserabiles lachrymæ: cū oculis nostris intuebimur hinc ineffabile cæloꝝ regnū: inde rursus æterna supplicia: pauēdosq; cruciat⁹ reuelari mediū uero assistere omne mortaliū genus: a p̄mo Adā usq; ad ultimū hominum: oēsque cadentes in faciez atque adorātes. Tūc implebitur s̄mo qui script⁹ est. Viuo ego dicit dñs q̄a mihi curuabit omne genu: & cōfitebit omnis līgua. Et

quod rursus beatus paulus apostolus dicit. In nomine Iesu christi oē genu flectetur: celestiū: terrestriū: & ifernoz: & oīs lingua cōfitebit quia dominus Iesus christus ī gloria est dei patris. Tunc omne humanū genus inter cæleste regnū æternūque cruciatum: iter gaudiū & inestitiā: omnes demissis in humū uultibus adstābunt: metu & expectatione solliciti. Interdū tamen modice attollēt capita: uidebuntq; proximos quosque tribunal assistere: & acriter examinari: & eos maxime qui in negligētia uixerūt. Ac denuo humi defigēt obtutus: recogitātes & ipsi opa sua. Cernēt aut singuli opa quæ præmiserunt corā se exposita siue bona siue mala. Tūc hi qui mala gesserūt: neque. pœnitentiā egerūt: eiulantes dicturi sunt. O quare nō laborauim⁹ miserī: o quantū tēpus negligenter amissimus: illi usi atq; illudētes: iocisq; resoluti. O q̄re nō ieiunauimus: o quare nō uigilauiamus: o cur quare elemosynas non dedimus: ut ipsi misericordiā cōsequeremur dum tēpus esse pœnitētiæ: sed risui ac delitiis dediti: & elata ceruice incedentes: annos nostros frustra trāseginus. O q̄re nō fleuimus: ut remitteret nobis quod peccauimus. Videbit enim quilibet illic pauperes pro se deprecātes: quos hic modo miseratus est. Tūc hi qui pauperū miseri nō sunt: amaris se conficiēt singulibus & lachrymis frustra ista repetētes. O quā utilis quāque salutaris ē miseratio pauperū: quā exercere negleximus. O quātas opes frustra consumpsimus in perniciē nostrā. Nūc quid faciemus miserī: qñ uenit hora quam sēp nobis scriptura diuina protestabatur: nos aut nō applicabamus animum? Quid modo faciemus miserabiles: quia libros aperiti cernimus: ex quibus oēs iudicādi sūt? Hæc autem illis cogitatibus secumque uolētibz: repente audient iudi

eis uocē cum terrore clamātis ac dicentis: ostēdite opera & mercedē accipite. In illa hora pauebūt omnes christianorū ordines: pontifices: sacerdotes: diaconi: & ordo ecclesiasticus reliquus. Vnusquisque enim suscitabitur in suo ordine: ut deo rationem reddat. Tūc metu agitabātur & reges quondam potentissimi: & principes: & sapiētes: & diuites ac pauperes: quoniam aduenit hora quando cuiusq; opera coram angelis & hominibus recensentur: & unusquisque quod seminauit hoc metet. Heu mihi frēs mei dilectissimi: uolo quā postea futura sūt dicere: uerum præt̄ timoris magnitudine: uocem mihi intercepi sentio atque deficere profluūt lachryme: totusque anxietate confundor. Est enim quod narrare intēdo plenū terroris atque formidinis. Ad hāc hi q̄ aderant studiosi auditores ac fideles xp̄i dixerunt Dic nobis & reliqua ut audiētes pœnitentiam agamus Ad quos ille. Intente queso accipite frēs mei dilectissimi. Tūc enim requiretur in singulis christianis baptismatis sigillū illibatum: exigiturq; ab unoquoq; fides integra: & nulla heretica colluione maculata. Tunc o fratres mei & christi amatores omnis humanitatis effigies media inter iudiciū & regnum: uitam ac mortem: gaudiumq; ac mœrorem statuetur. Et requiretur a quolibet regium signum: ex qua die catholicam & orthodoxam ecclesiam ac fidem nostrā per baptismā suscepit: exigiturq; a singulis fides in pace illibata: sigillumq; infractum: & tunica inconquinata secundum pulchram illam confessionem: quam coram multis testibus pfessi sunt dicentes. Abrenūtio tibi satana & omnibus operibus tuis: huiusmodi praeclara abrenunciatio requiretur a nobis in illa hora. Quam uero beatus erit: q̄ illam ut pollicitus est diligenter integreque seruauit. Paucis

enim uerbis oībus iniquitatibus renūciare consensit: omnibusq; omnino quæ odit deus abrenūciauit. non duobus aut tribus aut decē: sed oībus quæ mala noīant. Puta. Abrenuncio satanæ & oībus opibus ip̄ius. Quibus opibus? Audi fornicatiōi. adulterio: imūditia: mēdacio: furto: iudiā: ueneficio: diuinatiōi: incātationibus: iudicatiōi: ire: blasphemia: inimicitis: fraterno odio: cōtentiōi: æmulatiōi: ebrietati: stultiloq;: superbiā: lasciuia: odio: risibus: demonum cāticis: homicidiis: puerorū corruptionibus: auspicationibus: interrogatiōibus spiritūū: laminarū: inscriptionibus renūtio cupiditati & rapinis: idolothytis & sāguini & morticinis. Et qd̄ plura loquor atq; modo itēpestiue cōmemoro: Multa p̄stringenda sunt breuiter: & ea uerba tantū repetenda. Abrenūtio cībus opibus: quæ ī sole sūt: luna: & stellis: & terra: arboribus: coloribus: calicib;: triuiis: aliisq; plurimis iniquis & funestis operibus: quæ turpe est etiā dicere. His omnibus atq; horū similibus abrenūciauimus: ī sanctificatione baptismatis: ī sacra piscina. quæ oēs scimus opae esse tenebrarū: demonūq; doctrīas. Hec igit̄ omnia qui faciunt: sub ditiōe diaboli sunt: quæ prius didicimus quā ueniremus ad lucē: cū essemus sub p̄ctō uenundati. Cū uero placuit benignissimo ac misericordissimo dño: ex huiusmōi nos errore liberatq; uisitauit nos oriēs ex alto: apparuitq; gratia dei salutaris: & dedit seipsū cōmutationē p̄ nobis: & redēbit nos proprio sanguine: ac remouit ab errore idolorū: dignatusq; ē regenerare nos p̄ aquā & sp̄m. Hec oīa abnegauimus: & exuimus ueterē hominē cū actibus suis atq; induimus nouū Adam. Hec igitur omnia quæ prae-fati sumus nequā opera qui post gratiā sancti baptismatis faciunt: a gratia excidit: nihilq; illi proderit christus p̄manēti in

peccato. Audite obsecro quiq; fideles estis: quam magne malorum multitudini paucis abrenunciauimus uerbis. Hanc igitur abrenunciationem angeli in hora baptismatis scribunt. Hec a nobis omnibus christianis confessio exigitur iudicii tēpore. Scriptū enim est: quia ex uerbis tuis iustificaberis: & ex uerbis tuis condēaberis. Et rursus dominus dicit. Ex ore tuo te iudico serue neq;. Liquet igitur fratres: q; uerba nostra in hora illa: aut cōdemnant nos aut iustificat. Interrogant illi. Quomodo? Rndet. Examinantur pastores inquit: episcopi. i. de conuersatione sua: efflagitanturq; a singulis rationales oues quas a pastore summo christo pascendas acceperāt. Ac siquidē per pastoris negligentia: ouē deesse contigerit: sanguis eius de manu illius requiret. Similiter & abbas pro seipso & pro grege suo rationem reddet: Pari ratioē & presbyter p sibi creditae ecclesie populo rationē redditurus est. Diaconi item ac lectores: fidelesq; oēs rationē pro aiabus quæ sunt in domo sua reddēt: pro uxore: pro filiis: pro seruis & ancilis. An illos enutrierint in timore & disciplina & correctione domini: sicut admonet apostolus Paulus. Tunc & reges & principes & diuites & pauperes: pusilli ac magni interrogantur de operibus propriis. Scriptum enim est. quia omnes sistemur ante tribunal christi ut recipiat unusquisq; secundum opera sua quæ per corpus gessit: siue bona siue mala. Itē alio in loco scriptum est. Quia non est qui eruat de manibus meis Rogamus te inquit ut dicas nobis quid postea futurum sit. Loquar inquit in dolore loquar in luctu quia audire non potestis quæ postmodum fient. Sed omittamus ista queso carissimi. Nū inquit illi formidolosa sunt quæ restant his quæ abste audiuius nunc? Et magi

ster rursus illacrimans. Et formidabiliora inquit sunt: & tristiora: & miserabiliora: perpetuisq; & lachrymis & singultibus digna: quæ si i medium proferam: tremor apprehendet audientes. Rursus illi ad eum dixerunt. Enarra nobis illa o amice christi: si possibile est: ut eis admoniti maiore cum studio penitentiam agamus. Ad hæc ille iterum lachrymans dixit. Dicam uobis cum lachrymis: exponamq; narrationem illam prorsus miserabilem: quoniam extremum id restat. Verum quia nobis ab apostolo mandatum est: hec fidelibus apponere: uobis qui fideles estis ea modo apponam: uos autem etiam alios docete. Quoniam uero cor meum in huiusmodi narratione cruciatur: compatimini mihi benedicti fratres mei planctum q; me benigne suscipite. Cum discussi omnes & examinati fuerint: & coram angelis & hominibus opera cunctorum patefacta: & inimici omnes subiecti fuerint pedibus illius: atq; euacuata fuerit potestas omnis uirtusq; terrena: & sicut scriptum est curuatum fuerit deo omne genu: tunc iam sicut predixit dominus segregabit eos ab inuicem: sicut pastor sepat oues ab hedis. Qui est in bonis opibus bonisq; fructibus ornatissunt: separantur ab infructuosis & peccatoribus. Tūc ueraciter lucebūt qui mandata domini custodierūt: misericordes pupilloz: peregrinozq; susceptores: qui nudos uestierūt: qui carceri iclulos uisitarūt: uiduarū defensores: oppressoz adiutores: qui ut ait dñs lugēt nūc qui mō paupes sunt pp opes repositas in cælo cōquirēdas qui nihil mundanū senserunt neq; ea quæ sunt in mundo dilexerunt: sed relictis omnibus christum dominū secuti sunt: qui fratribus delicta remiserunt: qui signaculū fidei integrū: atq; ab omni heresis labe imaculatū seruauerūt.

Tunc igitur statuet oues quidē a dextris suis bonorū operū
fructibus plenas. Oues inquā quæ pastore bonum agno-
uerunt. Oues quæ domini sui signaculum custodierunt.
Oues que ueri pastoris uestigia secutæ sunt. Huiusmodi
oues statuet a dextris suis: hedosaū a sinistris. Hedi autē
illi sunt: qui bonis fructibus carent: qui pastore bonū irri-
tauerunt: qui contaminauerunt fidem: qui sine metu lasci-
uierunt: choris se addixerunt: mala semp malis accumula-
runt: superbi: elati: indisciplinati: qui cōgruū pænitiētie tē-
pus amiserunt: ac ueluti lasciuientes hedi ī delitiis uixerūt
qui uitæ suæ tempus omne in crapula: & ebrietate: īclemē-
tiaq; consumpserūt sicuti diues ille q; nunq; miseratus est
paupere lazarū. Idcirco etiā inter adstātes ad sinistra: ut in
misericordes: ut pietatis uisceribus carētes: ut inimici fratꝝ
christūq; odientes: nullosq; habentes pænitiētiæ fructus:
neq; in uasis suis oleū ferentes condēnati sunt. Idcirco ex
hac uita exierūt omni opere bono destituti ac deserti: omni
q; scelere & iniquitate pleni. Qui uero sibi oleū paupibus
emerūt: & uasa sua īpleuerūt: a dextris regis adstabunt: illu-
stres gloria & hilares lucidas lāpades suas tenētes in mani-
bus: audiētq; uocem illā beatissimam dicentē sibi. Venite
benedicti patris mei: uenite lucis filii: uenite heredes regni
mei: uenite qui propter me pauperes effecti esuristis & siti-
stis: qui non dilexistis mundū neq; ea quæ in mundo sunt
Venite qui propter me temporale ac momentaneum gau-
dium mundi respuistis: parētesq; & filios: cognatos & ami-
cos: agros & possessiones ac domos reliquistis. Venite qui
in solitudinibus & montibus & speluncis & cauernis ter-
ræ: quiq; cum bestiis ipsis quandoq; habitastis: modo cū
angelis in caelestibus perpetuisque regnis habitare. Venite

omnes qui angustā & artā uiam ābulaſtis. Venite oēs mi-
sericordes hospitumque susceptores. Venite oēs benedicti
pātis mei: p̄cipite p̄paratū uobis regnū a constitutione se-
culi. Porro ab his q; a sinistris erūt ī illa hora: ubi eos aspe-
xerit faciē suam dñs auertet: dicetque illis. Discedite a me
maledicti in ignē æternū: qui paratus ē diabolo & angelis
eius. Sicuti misericordes nō fuistis: ita nec modo misericor-
diā cōsequimini. Sicut ipsi uocem meā non audistis: ita &
ego uestros nō exaudiam gemitus. Mihi enī non ministra-
stis: neque pauiſtis me elurientē. Sitientēque nō potastis p-
egrinūque nō collegistis: neque īfirmū uisitastis: neque ad
me ī carcerē uenistis. Non audistis euangelia mea neq; ego
ueſtras audiā p̄ces. Illic diebus singulis per sanctos pro-
phetas meos ad uos clamabā: uosque audiētes irridebatis.
Et nunc uobis dico non noui uos. Alterius dñi fuistis ope-
rari ac ministri: diaboli scilicet. Idcirco discedite a me opera-
rii iniquitatis. Et tūc ibūt isti in supplicium æternū: iusti uero
in uitam æternam. Beatus autē & uere beatissimus q; brām
illā & desiderabilem uocē audire merebitur: quam ipsi utinā
audire mereamur: quique legimus & qui audimus: gratia
christi amē. Interrogatio. In unum omnes supplicium abi-
būt: an uarii cruciatus sunt? Respōſio. Varia sunt tormen-
torū loca: sicut in euangelio audiuiſmus. Sunt. n. tenebræ
exteriores: haud dubiū quin & aliæ īteriores ſint. Gehēna
ignis locus alius: stridori dentiū proprius locus est: uermis
itē īmortalis alio ī loco est. Stagnū ignis locus est prop-
rius: ſuoque itidem loco ignis inextinguibilis ē. Inferi atque
perditio ſuis terminis cōſtant: & inferiora terræ alius locus.
Infernus quo mitunt̄ peccatores: & inferni profundū atro-
cior locus. Inter hæc ſuppliciorū loca distribuūtur īſcelicif

interrogatio
L.

simi: unusquisque pro peccatorum suorum modo siue mitius siue
vehementius sicut scriptum est: quoniam spinis peccatorum suorum
unusquisque constringitur. Hoc autem est & id quod dicitur: uapula-
bit multis & paucis. Sicut autem sunt peccatorum differentie:
ita sunt & cruciatuum uarietates. Dic inquit nobis precamur
quae sit cruciatus differentia. Et ille: aliter inquit cruciatur adul-
ter: aliter fornicator: aliter homicida: aliter fur: aliter ebrio-
sus: aliter mendax & aliter piurus. Qui autem odit fratrem suum
cum uenefico & homicida iudicatur. Qui haereticus inquit
inquit: audituri sunt. Tollat impius ne uideat gloriam domini.
Qui autem contra se inuicem inimicitias seruant: sic ex uita mi-
grauerint: inexorabile sententiam in die iudicii excipiet: & ue-
luti exosi deo mittentur in tenebras exteriores: utpote qui con-
terserunt leue illud mandatum domini dicentis. Diligite inuicem: &
remittite usque septuagies septies. Omnis uero qui peccasse
se se meminit: securus & absque sollicitudine esse non debet:
neque rursus despare. Aduocatum. n. habemus apud patrem
Iesum christum. Idcirco & ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non negli-
gentium: neque iacentium atque stertentium. non cauponas ingre-
dientium: neque delitiis ac risui uacantium: sed lugentium atque
penitentium: & ad eum die noctuque clamantium. Huiusmodi
sane a paraclito consolabuntur. Caterum qui peccauit obli-
tusque peccatorum suorum ita migravit a corpore: super hunc
ira descendet: quam indicauit manasses cum diceret. Intolle-
rabilis est domine ira comminationis tuae super peccatores. Vae
scortatori: uae adultero: uae ebrioso: atque maledico. Vae
his qui ad sonitum tympani & cytharae & tybiae uinum bibunt
opera autem domini non attendunt: neque uerborum eius me-
minerunt. Vae his qui scripturas sacras contumeliis afficiunt: uae
his qui amittunt poenitentiae tempus: illud iocis risibusque im-

pendentes. Querent enim tempus quod male consumpse-
runt & non inuenient. Vae his qui aleis ludunt: quoniam seipsos
a corpore & sanguine christi dei nostri alienos reddunt: quem
admodum & spiritus sanctus per sanctos apostoloshorta-
tur. Vae his qui ueneficos ac uates adeunt: atque in spiritu
erroris interrogant: intendentes doctrinae demoniorum. Cum
ipsis enim in futuro saeculo condemnabuntur. Vae his qui scri-
bunt iniustitiam. Vae his qui curiosa sectantur: magias atque in-
fantiu caedes & his similia. Vae his qui mercede mercenarium
priuant: quia his qui mercedem tollit sic est ut qui effundit
languinem. Vae iniuste iudicantibus: qui iustificat impium
pro muneribus: siue ut hominibus placeat. & iusti ius tol-
lunt. Vae his qui fide sanctam haereticis polluunt: hereticis-
que consentiunt. Vae insanabili morbo laborantibus inuidia. scilicet
& zelo a liuore. Vae his qui aliena diripiunt. Vae thesaurizanti-
bus super terram neque misericordiam. Et quod multa dico: & non potius
summati perstringo omnia: Vae omnibus qui ad sinistram statuent
in hora illa terribili: quoniam obtenebrabuntur & tremet. & ama-
ras lachrymas fundent: dentesque collident: cum audierint do-
lendam illam mortuissimam sententiam. Discedite a me male-
dicti in ignem aeternum. Alii uocem illam tristissimam au-
dient. Conuertantur peccatores in infernum. Alii audient
inuidi scilicet. Tolle quod tuum est & uade. Graue quippe est
quod dicit uade. Quo nam queso? Non dubium quin eo quo
ibunt qui audient. Ite a me maledicti in ignem aeternum. Alii au-
dient. Amen. dico uobis: nescio uos. Discedite a me iniqui-
tatis operarii. Alii rursus: ligatis illorum manibus & pe-
dibus mittite in tenebras exteriores. Alii sicuti zizania
colligabuntur exurendi in camino ignis. Sicut autem
multi salutis modi sunt: ita & multae mansiones in regno

celorum. Et sicuti plurima sunt peccatorum ac delictorum genera: ita & plurimi cruciatuum modi. Quicumque lachrymas compunctiones habetis fleteque mecum quaeso. Ego enim fratres mei dilectissimi memoratus sum tristis illius & miserrande separationis: nec ferre possum: cum iam auferuntur atque expeluntur a facie iudicis: ingenti cum iracundia: traduntque poenalibus locis & acerbissimis poenis. Ad haec fideles qui aderant dixerunt. Praecamur te famule cristi: ut perfecte instruas nos & certiores reddas quonammodo miseri ad cruciatum transeunt. Et ille rursus lachrymans ait. O fratres mei dilectissimi: quam tristem & dolendam narrationem audire oratis. Hei mihi fratres: quis narrare presumet: aut quis sustinebit audire: quae damnati partiuntur. Quae nam autem erit cordis tanta duritia: quae hec audiens non continuo solvatur in lachrymas. At nunc quibus ad sunt lachrymae: uenite audiamus quid nos maneat: plagamusque amariter: neque nostram salutem negligamus. Iam quippe peruenit in nos dies illa horrenda atque formidabilis infelicitissime illius separationis. Tunc enim segregantur ab inuicem: itaque conficiunt omni spe reversionis destitutum. Quis adeo lapideo corde sit: qui iam hinc diem illam non amarissime fleat. Tunc separantur episcopi a coepiscopis: diaconi a condiaconis: subdiaconi atque lectores a sociis suis. Tunc separantur hi qui aliquando reges fuerunt: plorabuntque uelut infantes atque ut incipia pelluntur. Tunc ingemiscunt principes: & diuites: & misericordes perguntque nudi atque desolati: huc illucque intuentes. Angustiabuntur querentes adiutorium: & nullus erit adiutor. Neque enim diuitiae hora illa prestantur: neque assuetores adstant: qui illorum latera stipare solebant. Et quia miserrimi non sunt: nullam inueniunt misericordiam. Neque enim illam ante-

se praemisissent ut illic reperire possint. Sicut etiam propheta ait. Dormierunt somnum suum & nihil inuenerunt. Tunc separantur & monachi qui in negligentia uixerunt: qui mundi desiderio deuoti sunt: & mundana senserunt: neque cor ad superna transulerunt. Tunc separantur a parentibus filii: a fratribus fratres. amici ab amicis: & a propinquis propinqui. Tunc dissepantur & infelices mulierculae: quae uiris fide non seruauerunt: connubiisque maculauerunt torum. Tunc ite segregantur qui corpore quidem uirginitatem obseruauerunt: sed moribus inclementes imitibusque perstiterunt. Iudicium enim absque misericordia erit his qui non fecerunt misericordiam. Sed omittam multa dicere: quia continet me timor ac tremor ista narrantem. Ut autem breuiter dixerim: tunc iam impelluntur miseri ab angelis terribilibus actibus: atque flagelati: perguntque mugientes ac stridentes dentibus: crebriusque post tergum aspicientes: si quo pacto iustos: & illud gaudium unde ipsi separati sunt intueri queant. Vident autem lucem illam ineffabilem. Aspiciunt amenitates paradisi: uidet magna illa & praeclara munera: quae perceperunt. a regum gloriae qui legitime certauerunt. Intuentur notos dudum ac familiares suos aeternis illis gaudiis fruentes: quae ipsi percipere non meruerunt: & lamentantur ingemiscuntque grauiter. Deinde paulatim sequestrantur a sanctis omnibus & notis suis: atque a deo ipso absconduntur: ita ut iam retro aspicere non possint neque intueri gaudium illud imensum: & meracissimam lucem: cum iam loco illi moeroris ac doloris appropinquauerint: ubi repositi sunt illis aeterni cruciatus. Illic autem rursus disseminantur atque disperguntur dirimunturque ab inuicem miseri: uariisque deputantur cruciatibus: quisque scilicet iuxta operum suorum merita. Tunc intuentes se penitus esse derelictos: omnemque sibi salutis spem ademptam: ut eis iam nullus opem ferre possit: aut per illis:

orare. Id quippe exigit iustū dei intemeratūq; iudiciū tunc
inter amarissimas lachrymas: dantes mugitus & gemitus
dicent. O quomodo tempus nostrum in negligentia per-
didimus. O quomodo seduxit nos uanitas sæculi. O quo-
modo illusi sumus: qui scripturas diuinas audientes irride-
bamus. Cur aliis ante oculos nostros certantibus: ipsi salu-
tare certamen detractauimus: diuinaq; scripturas recitari
audientes risimus: & qui illas recitabant: maledictis laceffi-
uimus: Illic nobis per illas litteras deus loquebatur: & nō
aduertebamus. Nunc autem hic exclamamus ad eum: &
ille facies suam auertit a nobis. Quid nobis totus profuit
mundus: Vbi nam est pater qui genuit: Vbi quæ pepit ma-
ter: Vbi filii: Vbi amici: Vbi diuitiæ: Vbi possessiones: Vbi
thesauri inexhausti: Vbi tumultus illi glorie: Vbi prædia:
Vbi longus & intempestiuus cursus: Vbi reges: & principes
atq; potētes: Quid modo nihil huiusmodi modo habem⁹
infelices: neq; nos ipsos iuuare possumus: Insuper a deo &
a sanctis eius prorsus derelicti sumus. Quid igitur facim⁹
quā iam tempus poenitentiae non est: Nihil iam ualet depre-
catio nil prosunt lachryme: neq; iam adsunt qui oleum uē-
dant pauperes & inopes. Est enim soluta celebritas. Quā-
do tempus ac uires habebamus: & uenditores olei clama-
bāt: emite: obturatis auribus emere nolui⁹. Modo quæ-
rimus: nec inuenimus. Iam nulla superest nobis redemptio
peccatoribus: non iam consequemur misericordiam. Neq;
enim meremur. Iustum profecto est iudicium dei. Non iā
uidebimus læta illa sanctorum agmina: non iam lucē uerā
intuebimur. Pupilli ac destituti ab omnibus effecti sumus.
Et ultra dicam⁹: Tunc exclamātes cū gemitibus: & amaris-
simis lachrimis: & uoce miserabili iuocabūt ac dicent. Sal-

uete oēs sancti & iusti saluete apłi: pphetæ. ac martyres. Sal-
ue patriarcharum cætus Salue monachorum agmen. Sal-
ue & tu dñā dei genetris uirgo Tu quidem multum labo-
rasti p nobis deprecās: ut conuersi salui essem⁹ uerum nos
poenitere: saluariq; nolui⁹: sed poenitētiæ tēpus in negli-
gentia uiuēdo pdidimus. Salue & tu præcursor ioānes. Et
tu enī excelsa uoce pdicasti dicēs. Poenitētiā agite: sed nos
audire renui⁹. Salue p̄ciola crux atq; uiuifica. Salue cæ-
lorū regnū. Salue supna hierusalē: primitiuorū mater Sal-
ue uoluptatis paradise. Saluete patres ac matres Saluete
amici & pping Saluete oēs a quibus discreti & seperati su-
mus. Non enim aliquem ex uobis ultra intuebimur. Nāq;
ad supplicia tēdimus finē nō habētia neq; ullā requiē. Tūc
iam perget unusq; in preparatum suplicii locū: quē sibi
met præparauit: poenitere uolēs: atq; ex illa necessitate libe-
rari: ubi uermis eorū nō morit⁹: neq; ignis extinguit. Ecce au-
distis frēs mei: amatores xp̄i: tristēm illam mæstāq; sniam
Audistis ac patiuntur negligētes: Audistis de die illo: & ho-
ra terribili: En impleui postulationē uestrā: & morē gessi uro
desiderio. En agnouistis q̄ solcite mala cauere debeatis. Ec-
ce audistis qd lucrēt negligētes ac desidēs: & poenitētiā age-
re nolētes: Audistis quō illi irridētur q dei mādāta iriserūt:
Audistis ut multos fallat atq; decipiat: ad aīarū p̄niciē: sæcu-
lum nequā: Audistis quō illudunt diuinarum scripturarū
Nullus oberret corde frēs mei benedicti: nec dicat q̄ sp̄iā uer-
ba tantū esse simplicia: q̄ de iudicio extrēo dicūt sed oēs dili-
gēter ac plēissime credam⁹ xp̄o pdicātī: esse mortuorū r̄sur-
rectionē: & iudicium: ac retributionē bonis & malis p me-
ritis paratā: secōdū diuīas & sacras litteras. Et sp̄etis atq;
contēptis tēporalibus oib⁹: sola de reddēda illi ratiōe co-

gitemus: & quæ defensionis nostræ expediunt: sollicita intentione tractemus: cū assistemus terribili sup̄ni iudicis solio: diemq; illā horrendā & expauescendā horā: uoluamus aīo iugiter. Hæc. n. hora illa est nimīū ingemiscenda: plena doloribus quæ totū discutit sæculū. De hora ista formidabili pphete oēs & apostoli p̄dicauerunt. De die ista scriptura diuina a finibus ad fines orbis terrarū in ecclesiis & locis oībus clamat: testat̄ atq; admonet dicēs. Videte ne quis in hora illa cōfundat̄. De hac hora dicebat propheta Dauid. Qm̄ tu reddes unicuiq; sc̄dm̄ opa sua. De hac hora uociferat̄ ap̄ls̄ dicens. Videte quō ambuletis. Terribile est. n. inciderē ī manus dei uiuentis. De hac dicebat dñs x̄ps. Cōtendite ītra p̄ angustā portā. Videte: uigilate: & orate ut sitis pati: quia nescitis diē neq; horā: in q̄ dñs ueniet. Oēs igit̄ ut p̄dixi deo pleni ac deiferi patres cū dolor cordis exclamāt: prænūtiātes diē illius necessitatē. De die hac dicebat ppheta Isaias. Ecce dñs ueniet disp̄dere terrā & perdere p̄ctōres ex ea. Et idēz rursus ppheta ait. Ecce dñs ueniet: & merces eius coram illo: & opus eius manifestabit̄. Alius item propheta clamat dicēs. Ecce dñs ueniet: & quis sustinebit diē ingressus eius? Aut quis stabit ad uidendū eū? Itē alius exclamat dicens. Dñe audiui auditū tuū & timui: & īgressus est tremor ī ossa mea. Propheta rursus alius clamat: q̄si ex p̄sona dñi dogmata statuēs. In diēz ultiois reddā ultionem hostibus meis: & his qui oderunt me retribuā. Et non est qui eruat de manib⁹ meis. Dauid itēz qui pater dei appellari meruit dixit. Deus manifeste ueniet: deus noster & nō silebit. Ignis in conspectu eius ardebit & in circuitu eius tēpestas ualida. De hac iterum Paulus loquit̄ dicens. In diē q̄ iudicabit deus occulta hoīum: secundū euāgelīū meū. Cla-

mat & petrus sūmus ap̄loz dicens. Dies dñi sicut fur ī nocte ita ueniet in q̄ cæli soluent̄ igne: & elemēta cōbusta liq̄scēt. Et quid ego de pphetis & ap̄lis dicā? Ipse rursus omnium dñs dixit. Videte ne grauentur corda ur̄a in crapula & ebrietate & curis secularibus: & repente sup̄ueniat ī uos diēs illa. Quasi muscipula & n. sup̄ueniet oībus habitātib⁹ sup̄ facie uniuersæ terræ. Hāc corā alto corde repetētes scī oēs: oīa mundi iocūda reliquerūt: opes: delicias: parētes: liberos: fratres p̄pinquos & amicos: Ip̄etisq; oībus ad desertā fugerūt: & ī mōtib⁹: Ip̄eluncis & cauernis terræ sedes habuerūt: egentes: angustiatī: afflictī: ne ī illa hora confundant̄. Non mō aut̄ uiri: sed etiā femina: pergētes artā & angustā uiā: regnū cæleste rapuerūt. In christo enim Iesu nō est masculus & femina: sed unusq; propriā mercedē recipiet secundū suū laborē: sicut scriptū ē. Beati p̄fecti: beati qui bonis opibus studēt: beati qui lugēt beati q̄ uigilāt in oratōibus: beati q̄ elemosynis iugilāt: beati q̄ diebus singulis suā salutē omni ad n̄su opant̄: beati q̄ ad ianuā x̄pi lōganimiter pulsant: bt̄s homo qui attēdit sibi ip̄si: neq; facta aliena curiose rimat̄: beatus homo qui peccatoz suorū sarcinā dissipat: dū tēpus p̄nitētiæ ē: bt̄s qui emit oleū ante quā soluat̄ ista celebritas: bt̄s huus ille quē cū uenerit dñs iuenerit sic faciētē Beati sumus & nos fr̄es: nisi pulsando fatiscimus: prorsus nāq; aperiet nobis. Verax ē enim ille qui dixit. Pullate & aperietur uobis: quærite & inuenietis: petite & dabitur uobis. Confugiamus ad eum: procidamus illi in penitentia dicentes. Qui creasti nos: ne perdas nos. Ipse enim ait. Conuertimini ad me & cōuertar ad uos Et rursus. Eum qui uenit ad me non eiciā foras. Ipse nempe deus noster est: ipse fecit nos cum non essemus. Idcirco

fratres mei dilectissimi uigilate quia q̄ hora nō putatis dominus ueniet. Propterea cōtendite ītrare p̄ angustā portā quæ ducit ad uitam eternam. Per hanc ergo fratres incedamus uiam: ut uitam æternā consequamur: in christo Iesu domino nostro: quem decet omnis gloria: honor & imperium cum patre sine p̄cipio: & cum sancto ac uiuifico spiritu: nunc & semper & in secula seculorum. Amen.

¶ Sermo secundus de iudicio: & resurrectione: & caritate: & compunctione.

Enite fratres mei omnes: audite cōsiliū peccatoris & minimi omniū. Ephrem. Iam enim peruenit ī nos o amātissimi fratres dies horribilis & expauescenda & magna: & tamen nos dilectissimi attollimur: intelligere nolentes quam sit hoc breuissimum tempus: idq; melioribus rebus occupare negligimus: & omni studio deum nobis propitiū facere. Ecce enim dies: menses: anni ut umbra ut somnium transeunt: celeriterq; ueniet magnus & pauēdus domini aduētus. Profecto enim terribilis peccatoribus dies ille īminebit: & his qui uoluntatem domini opere exercere noluerunt: ut salui fierent.

Queso itaq; carissimi fratres uenite: abiciamus a nobis curam secularium rerum: & mens nostra nulla ratione obligetur in terra. Cuncta quippe pertranseunt: euanescent: oīa ac defluunt. Nihil nobis in illa hora p̄desse poterit nisi bona opera. Tunc. n. unusq; secū portabit actus suos ac locutiōes ante tremēdi iudicis tribunal. Cōtremiscet. n. cor: & expauescet: soluent̄ renes: cū fiet illic māifestatio opum: cogitationū: locutionūq; discussio. Magn⁹ tūc metus erit frēs mei: tremor īgēs o amici. Quis oro nō timeat: quis nō cōtremiscat lamētēq; ac defleat: cū illa etiā māifestanda

sint: que in occulto nullo hominum teste patrauimus: Intelligite frātēs ista quæ uobis exempli gratia uestro affectu deuotus enunctio. Fructiferae arbores ex ītimis suis cū tēpe stiuū fuerit fructus ac folia p̄ferūt. Nō extrīsecus unq; iduunt arbores decorē suū: sed ex se ītrīsecus ex p̄cepto dei: singula pducūt naturaliter fructū. Ita & ī die illa formidabili p̄ferēt singula hominū corpora: quæ gesserūt oīa & bona & mala: & portabit unusquisq; ante horrēdū tribunal xp̄i act⁹ suos uelut fructus: locutiōesq; ueluti folia. Ferent iusti fructū bonū ac iocūdū: sancti itē fructū praeclarū ac uirtutē praeferent. Portabūt martyres tormētōrū ac uerborū iudicia in signe tolerantia. Monachi spiritalē exercitationem cōtinentiā: uigilias: orōnesq; p̄petuas ferēt. Porro peccatores homines p̄fani atq; ip̄i secū illuc deferēt fructū turpē ac putridū: plenū cōfusionis: gemitūq; ac singultuū: uermen īmortale ī igne inextinguibili. Terribile nimis ē frātēs iudiciū illud: ubi sine testib⁹ patebunt oīa: actus: uerba: cogitatiōes & ītentiōes cordis. Q̄ n̄ aderūt mille milia & milies milena milia angelorū archangelorū: cherubī: & seraphī: iustorū atq; scōrū: p̄phetarū & apostolorū. Quid igit negligim⁹ frēs mei dilectissimi? Tēpus ecce iā uenit: appropinquauit dies: cū occulta nostra omnia tremendus iudex ī lucem adducet. Si sciremus frēs quænam sint reposita nobis: die noctuq; sine intermissione lugeremus: praeantes clementiam dñi: ut nos eximeret a cōfusiōe illa: sempiternisq; tenebris. Obstruet. n. peccatoris os ante tribunal illud horrēdū. Cōtremiscet quippe creatura oīs: ip̄i quoq; sanctorum angelorū ordines: a maiestate gloriosi aduēt⁹ ip̄i. Quid igit dicturi illi sumus ī die iudicii: si modo indulētum nobis tēpus negligenter amittim⁹? Ip̄e q̄ppe lōganimis est: nos

q̄ oēs q̄tum in se est attrahit ī regnū suū. Sed ratio nobis de negligētia breuissimi istius t̄pis ponēda erit: ipseq; dicturus ē nobis: propter uos incarnatus sum: p̄pter uos manifeste ī terra ābulauī: p̄pter uos flagellis cæsus: p̄pter uos expal-matus: p̄pter uos crucifixus: p̄pter uos ligno affixus: acetosq; potatus sū: ut uos s̄ctos ac cælibes facerē. Regnū meū donauī uobis. Vos oēs ad me ip̄m iuitauī: patriq; ob-tuli: uobis sc̄m sp̄m misi. Quid plus his oībus facere po-tui & nō feci: ut uos salui essetis? Solā uoluntatē uestrā co-gere uolo: ne uobis salus ex necessitate p̄ueniat. Dicite mō peccatores: & natura mortales: qd nā uos propter me dñm p̄pessi estis qui propter uos passus sū: Ecce ergo regnū & uita p̄parata sunt: requies & gaudiū ī sempiterno lumine. Ecōtra paratus est æternus cruciatus in exterioribus tene-bris. Quo q̄sq; uult exle ipso uadat arbitrio suo. Venite in idip̄m adoremus eū ploremusq; oēs coram dño q̄ fecit nos dicētes. Odñe hęc oīa p̄pter nos ut deus passus es: nō at peccatores bñficia tua lemper irrita facimus. Tu dñe sine Principio deus: natura incomprehensibilis: īpassibilis: nul-lius rei īdigens: gratuito dignatus es p̄ passionē crucis p̄ctō-res saluos facere: qui te non agnoscebāt: donans eis illumi-nationē sciētiae. Quid ergo retribuet tibi peccatorū genus deo incōprehensibili: benignissimo misericordissimo: qui non natura sed proposito malæ uolūtatis īpii erant: Prius ergo q̄ salutē assequeret: impiū erat oē genus nrm: & post hęc rursus uolūtate nra peccatores fuimus. Tu autē dñe semp idē es: misericors: terribilis: & gloriosus: saculorū opi-fex portās q; ab initio īprobitatē nram: p̄ multas misatio-nes tuas quas late ī nos effudisti filios hoīum Deiectus es dñe caritate tua: sanctisq; miserationibus: ut p̄ totius orbis

salute: crucē sponte subires. Hoc ego ut dicere ante oculos tuæ maiestatis auderē: tua me gratia docuit. Nā nisi uictus esses tuis miserationibus christe: teip̄m pro p̄ctōribus sacri-ficiū & oblationem p̄facto nō dedisses. Impleta est dñe ser-ui tui mens: dulcedine: & gratia: & caritate tua. Dulcescit semp: sempq; illustrat: & assidue roborat. Sicq; tamen sēp te irritat: ac seip̄m ī amaritudinē cōmutat: dulcedinē dñi sui uigēti filii semp habere nō sustinēs. O splēdor patris: lucē habitās īaccessibilē lux īcōprehēibilis. quæ gratia tua illu-mīasti orbē terræ: illumīa obscuratū ī me oculū. Latet enī ī me obtenebrat⁹ oculus: illustra illū quæso iugiter grā & misationib⁹ tuis: ne a corruptore obscuret. Silis enī est dñe infirma mens nra: ligno nup plantato: quod semp auræ fla-tu leni: & aquæ irriguo īdiget. Ita & īfirm⁹ animus noster: opus hēt iugiter a grā tua roborari atq; illustrari. Sermo tuus dñe apuit oculos: quos natura negauerat. Grādē mi-raculū dñe in siloa cōtigit: cū cecus receptis corpeis oculis: intrīsecus quoq; pate factis mētis oculis: melius illumīat⁹ ē: ut iā sine timore p̄dicaret: medicū suū deū ac saluatoreē esse. Illumina & cordis nri oculos: ut diligamus te dñe & uolūtates tuas omī tpe: desiderabiliter implere satagamus. Quoniā uero siloa lōgissime a nobis abest: ecce calix uene-rādī & sacri sāguinis tui: uita plenus & lumine. Hoc nobis calice ītelligentiā: illustrationēq; largire: ut ad illū cum fide & deuotiōe: ac sacrificatiōe accedamus: sitq; nob̄ ad p̄ctōrū remissionē: & non ad cōdēnatiōem in die iudicii. Nā qui īdi-gne accedit ad sacrosancta mysteria dānat aīam suā: dū nō se ip̄m prius studiose purificat: suscepturus in suo thalamo regē. Aīa nra sponsa scā est immortal⁹ spōsi: nuptiæ diuina sacra sunt: p̄ que sancta aīa iūgit spōso: dū digna mentis de-

uotioe sumunt. Attēde ergo tibi ipsi: ut thalamū tuū inte-
grē semp ab oī labe: imaculatūq; custodias: & regem xpm
cālestē spōsum excipe: tota intēt oē desidera: ut ī die aduen-
tus sui mansionē apud te faciat cū patre suo: & corā sanctis
āgelis atq; archāgelis: sit tibi laus: & paradysum cū glāia: &
gaudio ingēti ingrediaris. Quid. n. abste īquiris deus o hō
prāter salutē tuam? Cetere tu si negligas: & saluari nolis:
rectasq; dei semitas nō pgas & eius mādata seruare cōtēnas
tu te īterficis: ac temetipm cālesti thalamo excludis. Deus
sanctus: solus absq; pētō: īpassibilis: nullius egēs: unigeni-
to suo nō pepcit ppter te: & tu īfelix tui ipsi nō misereris?
Euigila igit paulisp e somno: api os tuū: deprecare illū abi-
ce abs pētōrum sarcinā: miserere tuimet: ora iugiter: lachry-
mas indeficiēter effūde: fuge segnitiē: execrare torporē: ne-
quitiā odi: mansuetudinē dilige: desidera cōtinentiā: exerce
re ad quietem assūce silētiū: meditare psalmodiā. Studiose
dū tēpus est frater: bōis te actibus occupa. Dilige deū ex to-
ta aīa: sicut ille dilexit te. Esto templū dei: inhabitetq; in te
altissimus deus. Aīa enī quā ī se ipsa habet deū: dei tēplū est
sanctū atq; reuerendū: diuinaq; mysteria in ea ministrant:
eāq; sancti angeli semp obūbrare festināt. Nā si dñs sedem
habeat ī aīa: eam iccirco scī angeli oī studio honorāt qm tē-
plū est illorū dñi & regis. Beatus qui te ex tota aīa dilexit
dñe: mundūq; & quā sunt in ipso: oīa propter te odit: ut te
solum habeat dñm: preclaram margaritam: thesaurum
uitæ: teq; auidissime fruatur. Qui sic diligit dñm sincere
atq; in regre: illius ī terra aīus non ē: sed ī cālis semp: ei quē
dilexit in herens iugiter: quē tota concupiuit aīa: tota mēte
sitiuit. Inde q; illustrat īne ffabili luce. Illic dilcedine carita-
tis dei saturatur: gaudioq; pfunditur: & suauitate caritatis.

Est enī reuera plenissima bonisq; cālestibus referta caritas
dei: beatusq; est qui illa gustata satiari nequit. Sed quis de
illa digne loqui poterit? Paulus apīs q hanc degustauerat:
& ex illa saginatus erat clamat & dicit. Neq; supra sublimi-
tas: neq; infra p fūditas: neq; uita ipsa: neq; futura mors: ne-
q; āgeli omēs: neq; pncipat⁹: neq; ptātes neq; creatā alia: si
oēs ī unū cocāt: separe poterūt a caritate dei aīam: quā fœ-
licissimo dulcedinis ipsius gustu saginata est. Immortalis
ignis est caritas dei: mirabiliterq; ī aīa quā ipius desiderio
tangit operatur: limpidissimos illius efficit sensus. Eleuat a
terra: oditq; terrena: ut ipm solū quem toto affectu dilexit
solum cōtempletur. Documēto nobis sunt martyres san-
cti: q pcepto illius gustu: atq; ea satiati: fortissime cūcta to-
lerarūt. Lene ac molle uiculū est caritas dei: nec illā ualet an-
ceps gladius scidere. Cōcidebant. n. tyrāni martyrū mem-
bra: sed flagrantē in eius caritatē: nulla rōne cōscidere pote-
rāt. O prāclarum ac dulce uiculū diuinæ caritatis: subli-
me atq; mirabile: & quod nec scīdi queat neq; dissolui. Hāc
ī sanctis neq; ferrū rupit: nec ignis exsoluit. Cōcidebantur
frustratim mēbra: sed caritas īuiolabilis durans nō poterat
rūpi: ardebant membra: nec tñ tā forte uinculum solueba-
tur. Submergebantur sanctorum corpora: uerum caritas
in ipsis mergi non norat. Vinciebantur iustorum membra
ceterum in illis caritas pānitus uinciri non poterat. Quis
ergo non miretur teneq; istud ac lene caritatis uinculum:
quod nunq; scinditur: neq; iterum soluitur. Si qs integre
sinceroq; affectu diligit deū: huiusmodi: caritate beat⁹ est.
Hāc enī dilectiōis gratiā dedit dñs ecclīe suæ: ut ipa carita-
te semp ornet. Hec enī sācta caritas dei pign⁹ ī aīa est. Cari-
tas ī aīa sancta colūna & firmamētū est. Hāc itē caritas uni

genitum filium e sinu patris deduxit ad nos. Per ipsam caritatem uisus est inuisibilis. Per caritatem paradisi claustra patuerunt: per ipsam ligatus est fortis: per ipsam caritatem anima immortalis spiritus si efficit sponsa: ut eius in ipsa anima spiritum ueluti per speculum cernere libeat. Hac inducitur caritate passus est impassibilis spiritus. Extra caritatem huiusmodi si fuerit anima caelesti domino grata & placida esse non potest. Verum ipsi arbitrii libertatem de cogere nequaquam uult. Quo circa promissit illa arbitrio suo prout sibi placitum fuerit conuersari. Quis igitur possit: quod ne sufficiat laudare & glorificare deum ac saluatorem nostrum: per tanto & tan egregio munere: quod sola dignationis suae gratia immeritis contulit. Gloria & diuinus honor sit ipse bonae uoluntati. Audite fratres fidele consilium meae paruitatis: studeamusque dum tempus habemus: caste semper ac deo digne coram illo conuersari: ut spiritus sanctus in nobis inhabitet: habundetque in nobis caritas dei: ut ipsius uoluntatem iugiter perficiamus. Nulla igitur fratres praeter hanc nos occupet cura: quo pacto. scilicet anima nostra inueniat in lumine. Nullis oro hac uiculis compediamus terrenarum rerum: nullis curis operum ac possessionum deprimamur. Ceterae uigiliis & orationibus: ieiuniisque & lachrimis: ornare eam satagamus ut aliquatulum fiduciae inueniat anima coram tribunali seuerissimi iudicis cum adstantibus omnibus animarum cum metu ac pauore: quando fiet illic discretio & separatio electorum a peccatoribus. Cum assistent oues a dextris & a sinistris hedi. Certissime tenete fratres mei quoniam prope est aduentus domini: ut redat unicuique secundum opus suum & sanctos quidem & electos suos accubere faciat in sempiterno lumine: peccatores autem & qui illum irritauerunt aeternis tradat cruciatibus. Beatus homo qui in hora illa fiduciam inueniet: audietque beatissimam uocem illam dicentis. Venite benedicti patris mei possidete omnes regnum meum, Tunc se ipsum

quisque cernet in lumine: atque gloria inextimabili uidebit amictum. Admiransque secum ita reputabit. Putas ipse ego sum. Et unum hoc mihi: quibus uel meis meritis contigit. Tunc praecedent angelus: cum gaudio ingreditur: sanctosque laudabunt & beatos praedicabunt: enarrantes singulorum conuersationem exercitationem: continentiam: uigilias orationes: uoluntariam paupertatem: perfectam omnium rerum nuditatem: tolerantiam in siti: patientiam in fame: perseverantiam in orationibus: gaudium in nuditate: perfectum in christo caritatis causa suscepta. Haec omnia cum ineffabili gaudio de iustis predicabunt. Ratione debent ad haec iusti dicentes. Nullum prorsus toto uitae nostrae tempore uirtutis indicium dedimus: nullumque in nobis recte factum poenitus inuenit. Rursus autem illos admonebunt sancti angelus: locum ac tempus denotantes: admirationemque illorum prorumpent in laudes dei: dantes illi gloriam quam in caelis uideant sanctorum corpora: fulgentia ad istar clarissimi luminis: quia se super terram sponte abiecerunt. Inuenerunt. nam in agro thesaurum absconditum: ueditisque omnibus quae habebant in terra: illum sibi uindicarunt ac per tolerantiam in seipsis occultauerunt preciosam margaritam: & immaculatam uestem. Modicus est fratres exercitatiois labor: & magna illius consolatio. Paruus est & ad modicum temporis continentiae horror: & in saecula saeculorum erit in paradiso uoluptatis requies ipsius. Si quis sibi conscius est se peccasse deo: & intentione laxata: propositoque rigidiori molito sponte deliquisse: ploret inde finenter: ut per lachrymas diuinam cordi suo conciliet gratiam Compunctionem sibi uindictet corpusque omne lachrymis & singultibus lauet. Gratus est lachrymarum uirtus fratres: multum apud deum lachryme possunt: quando quispiam orans speculat deum: cordi illius deus iugiter praesidet. Volo dilectissimi enarrare uobis quanta sit lachrymarum uis. Anna profusis lachrymis Samuelem prophetam a deo accipere

meruit. Quanta in illius corde sublimitas: quantaq; ierat
glia Porro peccatrix mulier in domo Simonis: flēs & scōs
pedes lachrymis rigās: accepit adeo remissionē pētōꝝ oīum
Cōpūctio frēs aīaē medicina ē: cōpūctio dilectissimi scelerū
diluit sordes: remissionēq; culpārū nobis iugiter exhibet.
Cōpūctio carissimi iesū unigenitū dei: qñ ipsius flagram⁹
desiderio: ihabitare facit i nobis. Cōpūctio frēs ad seipsā
attrahit spūm scūm. Certi estote frēs mei: qā nihil in terra
dulcius ē gaudio quod ex cōpūctiōe puenit. Putas habetis
frēs expimenta lachrymarū Nū aliquis ex nobis illustrat⁹
ē gaudio ilo lachrymarū: quā secūdum deū sunt. Si quis ue
strum lacrymarū dulcedinē expert⁹ ē cū oraret ex intimo
affectu cordis: is pfecto eleuatus a terra oratiōis illius tpe:
extra corpus p̄sus effect⁹ ē. Et qd extra corp⁹ dico? Extra
mūdum oēm eleuat⁹: neq; iā huiusmodi i terris est. Cū deo
loquitur illustratur a xpō: sanctificatur a spū. Grande mira
culum fratres hō terren⁹ ac luteus sancte ac mūdæ orōnis
suæ tpe cum deo loquitur. Lachrymæ quæ secūdū deum
sunt: aīam ab oī semp peccatorū labe purificāt: eāq; iugiter
a pētīs emūdant. Cōpūctiōis lachrymæ: dei semper con
fidentiam prestant. Non præualent cogitationes sordidæ
illī unq; aīe appropinquare que cōpūctiōis meruit grām
Beatus qui secundum deum semper & ubiq; compungit.
Quid oro hac dulcedine celsius? Quid tanta puritate su
blimius? Quid suauissimæ ac beatissimæ cōpūctiōni
conferri poterit? Speculatur deum ip̄m aīa tā foelici ditata
munere: atque ad eum confidenter accedit. Aīa quæ deum
ueraciter desiderat flens: in orōne sua illum semper intuet
Illum die noctuque perpetua meditatione complectitur.
Thesaurus est inuiolabilis sacra cōpūctio: gaudio quæ

ineffabili tripudiat aīa: quæ cōpūctiōne lætat. Cōpūctiōem
uero non mometaneā dico: neq; dici uiuius: sed quæ die ac
nocte aīam implet. Cōpūctio frēs i aīam ē ueluti purissim⁹
fons: rigās aīe fructiferas arbores. Eas uero arbores: uirtu
tes ac recte facta itellige: quibus adhibet semp lachrymarū
atq; orationum salubris irrigatio. Huiusmodi nobiles atq;
fructiferas uiuentesq; arbores in aīa tua iugiter plātare con
tende. Riga illas lachrymis orans. Arbores quæ orōibus
lachrymisq; irrigātur: fructus amoenissios ac putiles ferūt
Neq; foliis tuis pulchritudo & utilitas o aīa deerit. Riga
frater i desinēter arbores tuas. Lachrymas pfūde dū oras:
ut irrigatæ succrescāt: fructusq; uberes in dies ferant. Noli
esse remissus: neq; teporē peccatoris: imiteris qui dicit sem
p: & nūq; facit. Huius torpet intētio: laxaturq; ppositū: qā
puritate orōnis: & grā cōpūctiōnis caret. Qui se semp
agnoscit peccatorem: futurumq; iudicium iugiter trepidat
quippe excusatione oī destituitur: nihilq; pnegligētiæ suæ
purgatione q̄ afferat habet. Precor itaq; uos sancti fratres
mei: qui timetis deū: & quæ illi placita sunt opere impletis:
præces illi pro me misero & peccatore porrigite: ut ueniat
super me sancta ipsius gratia: per orationū uestrarū suffra
gia: salueturq; anima mea in hora illa terribili & metuen
da: cum uenerit xp̄s reddere cuiq; secundum actus suos.
Gloria unigenito deo: immortalī: sancto & immaculato:
glorioso atq; terribili: benigno atq; misericordī: qui linguā
nostram per gratiam suam mouere dignatus est: ut modu
laretur uerba iudicii: caritatis: & sancte cōpūctiōnis: in
ædificationem animarum: & illustrationem cordium: men
tiumq; utilitatem: ut omnis anima quæ ista modulatur: re
pleta dulcedine trahatur in æternam uitam. Amen.

¶ Eiusdē deiudicio & resurrectionē incipit.

Enite oēs fratres mei: audite me pusillū Ephrēmentēq; nram iudicē constituamus. ut corda nra diligentius discutiētes agnoscam⁹: an quē admodū diuinit⁹ ispiratæ scripturæ præcipiūt ita ambulamus. Nō ergo iritemus spūm scūm: quo signatīsumus. Ac siquidē aliq; bonorū sibi operū cōsciū ē studeat incremēta gratiæ pmereri: quam accepit p humilitatē ab amatore hoīum deo. Sin uero peccatorū consciētia mordetur: cur quæso negligim⁹ carissimi frēs. Ecce enī puēit ī nos frēs dies illa horribilis: ī qua obscurant solis radii: & astra decidūt: ī qua cælū ut liber cōplicat: ī qua tuba īgentē atq; terribilē emittet sonitū: oēs q; ab initio sæculi mortui erant exsuscitans. In q̄ euacuant abditissima īferni loca ad iudicis uocē: ī qua aduenit xp̄s ī nubibus cū sanctis angelis iudicare uiuos & mortuos: & reddere oībus iuxta operum merita. Formidabilis pfecto ē xp̄i glorios⁹ aduēt⁹. Pauendūq; miraculū ē o amici: cernere cælos repēte disrūpi: agitari terrā: atq; exurgere mortuos Restituet & n. terra corp⁹ hoīs q̄le suscepit: siue id a fera di scriptū: siue: ab aue cōmestum: siue a quouis animāte deuoratū fuerit: ne unus quidē capillus hoīs ī conspectu iudicis deerit. Nāq; diuinæ uolūtatis ip̄io ī corruptionē mutāt oēs: corpusq; ī corruptū recipiēt singli. Cæterū iustorū corpora septuplū supra sol fulgebūt radiis: p̄torū uero tenebrosa inuenient & fetore plena. Quippe hoīs corpus ip̄ius opa & actus præferet. Vnusq; q; n. nrm actus suos ī suo gestabit corpe. Grauis nāq; tūc nrorū op̄erū ac tribilis agitabitur discussio. Nā siue p uerba q̄spia siue p cogitatōes peccauit: assistēt illi tūc oīa. Et siue

bōa gessit ī corpe seu mala: manifestissime illa ituebitur. Nā quocūq; aciē itēderit: actus suos corā se cernet expositos. Cōtēdam⁹ itaq; frēs: atq; oī studio nitāur euadere obprobriū illud nō ferēdū: horrēdāq; illam cōfusionē: quæ tunc p̄tores oēs una iuoluet deuitare: bonorūq; illoz p̄ticipes fieri curem⁹: quæ præpauit xp̄s oīb⁹ iustis: quæ oculus non uidit: nec auris audiuit: & ī cor hoīs nō ascēderūt: ī quæ desiderāt āgeli p̄spicere. Cū. n. e cælis descenderit xp̄s: cōtinuo ignis inextinguibilis ubiq; ī cōspectu iudicis currēs opiet. oīa. Nā & quod sub noe factū ē diluuiū: huius edacis icēdii figura præcessit. Sicut enī illud oēs operuit mōtiū uertices ita & ignis ille tūc occupabit uniuersa. Tūc undiq; discurrēt angeli: & rapient sanctos omēs atq; fideles ī nubib⁹ obuiam christo cū gloria. Festinemus ergo o amici & oī studio nitamur digni repiri: q; sic rapiamur: ut sine quarela: & absq; ullo crimine corā terribili atq; horēdo tribunali: tūc possumus assistere. Quā beat⁹. n. ille ē: q; dño ac regi maiestatis occurrit ī nubibus: sicuti cōtra quā īfœlix ē: & oī lachrymarū fōte lugēdus: q; tā btō priuat occurso. Nā q; sic rapti nō fuerit in nubibus cū glia: se p̄tores eē impiosq; significent. Nō ergo negligamus fidelissimi frēs. Ecce. n. stadiū oībus patet. Dū igitur tps habemus: elaboremus uincere pniciosa corporis atq; aīe uitia. Supemus libidinē sicut castissimus Ioseph: nō solū corpore: sed etiā cogitatōe: puri ite griq; p̄sistētes. Ita. n. pfectus uir pudicitiaē studere debet. Nā q; mulierē aspicit ad cōcupiscendū iā mechatus ē eam ī corde suo. Quippe corporis actus plīmā sæpe occasiones auerterūt mētis aut atq; cogitatōis opa sine labore gerūt: & absq; īpedimēto cōsumant: huiusmōi ē quod dico dilectissimi. Sepe q̄spiam ex nobis īpudicis oculis aspexit: mu-

lierem cōsensitq; cogitationi suæ: statiq; præterit. Eiusmōi caprea filis est spiculo uulnerare: quæ cū sæpe uenatoris ef fugiat manus: sagitam tñ in fixam gestat i iecore. Nam siqs ex nobis turpi cogitatione supet: hic iam ppter deū pudic⁹ non est. Nisi. n. obsistat hoīum metus: contineatq; aut periculū aut uerecūdiā: & corp⁹ pfecto cū aīa inq̄nare nō me tuet. Nō igit iā ille pudiciæ corona donat⁹: sed ut qui hoībus placere gestierit: humanamq; honestatē: diuīo timori præ tulerit nisi agat pœnitentiā: sēpiterno igne torrebit. Q uod si præuētus quis: ac ppria fuerit cogitatioe supatus: i flictū sibi concupiscentiæ uuln⁹ penitentiæ remedio curare ptin⁹ studeat. Fugiam⁹ itaq; frēs noxiā concupiscentiā. Hæc. n. gloria nudauit Euam: ut modici gustus libidine raperetur. Hæc diluuiū iuexit sæculo. Viderūt enī fili dei filias hoīum & ad eas delapsi fede iquinati sunt. Ista ægyptiam uesano castissimi ioseph fecit amore flagrare. At uero decorus ille sanctusq; adolescens diuīo timore munit⁹ aspidem sibi cui cino insidiantem: imo intra se inclusam superauit. Ista fortissimū ac terribilem cunctis & insuperabilem nazareum sampsonē illū captiuaui. Et qui quondā cruētū leonē discerperat: & mille uiros asini maxilla percusserat: postq; libi die superatus cum uipera habitare consensit: continuo crines illi de fluxere: oculisq; miserabiliter orbatus: protinus ridiculus cunctis apparuit. Ita & dauid dum concupiscen tiae maridulus cunctis apparuit. Ita & dauid dum concu piscentiæ manus dedit: fidelissimū occidit uriam. Sic nabu the per illicitā regis cōcupiscētiā periit. Hec & ifoelicissimū iudā: ut christū traderet impulit. Beatus ergo ille est q oēm cōcupiscētiā fregerit atq; supat: audit⁹. s. uis⁹: olfact⁹ & ta ct⁹: coronāq; pudicitie corā xpō portauerit. Glia deo Amē.

¶ Eiusdem de uita: & exercitatione mōastica. incipit.

¶ Sermo.

III.

Olor me i uerba cōpellit: & idignitas mea ut taceā imperat. Cordis mei cruciatus pur gent loqui: & peccata mea silētiū poti⁹ te ner suadet. Q m igit utriq; angustor: expe dit mihi magis loq; ut sic a maiore cordis mei req̄scā. Aīa mea dolorib⁹ plēa ē: & oculi mei lacrymas cōcupiscūt. Q uis dabit capiti meo aquā: & oculis meis fō te lachrymarū: ut plāgā idēsū nēter die noctuq; uulnera aīe mē nimiaq; mollitiē i stitutiois mōasticæ ætate nostra uigē tē. Est. n. mille p̄fossa uulnerib⁹: & ignorat. Q uippe illi⁹ tumor atq; iactātia: uulnera sua cōsiderare nō finit: ut sanet. Q uā dissimilis ē hæc i stitutio: illi quæ patre nostros mēo ria floruit: in qua pseuerātes iter spinas & tribulos: hereti cos. s. atq; ipios hoīes: fulxere ut lumīaria i mūdo: & tanq̄ p̄ciosi lapides: & margarite carissie enituere. quorū ipsi quo q; inimici & aduersarii: ob summā illorū castissimā cōuersa tionē imitatores effecti sūt. Q uis enī illoz eximiā itūēs hu militatē: cōpūctus nō est. Aut q̄s eorū māsuetudinē ac silē tiū cōsiderās stupore cōprehēsus nō est. Q uis uero pecu niæ cupidus illoz altissimā paup̄tatē & nuditatē rerū oīum p̄nit⁹ aspexit: & nō cōtinuo alto corde mūdi odiū cōcepit. Q uis rapinis i hiās aut supb⁹ uitæ ipsoz honestate mūdi tiaq; p̄specta: i æquitatē mutat⁹ nō est. Q uis ipur⁹ aut p sanus: illos oratiōi i cūbentes uidit: & nō ptinus pudic⁹ & castus euasit. Q uis ira uel furore feruidus: ex eorum aspe ctu atq; colloquio non in mansuetudinem transiit. Hic igitur illi certauerunt: atq; ideo illic exultant: qm̄ & deus glo rificatus est in eis: & illorū exēplo hoīes ædificati sūt. At uc

ro nostra institutio relicta rectitudine itineris: p̄ precipitia fer-
tur: & asperas icedit uias. Neq; enī ē hoc tēpore: qui ppter
deum opes ac pecunias deserat. Non ē qui ppter æternam
uitā renūciet saeculo. Nō est mitis: non humilis: nō est quie-
t⁹: nō ē disciplinatus. Nō in quā est q̄ acceptis iniuriis æqua-
nimitur ferat. Nō ē qui cōtumeliis & maledictis uicē refer-
re nō appetat. Verū oēs cōtensiosi: oēs iracundi atq; furio-
si: omnes desides: omnes in iudigationē p̄ni sūt. Omnes
uestiū sectant⁹ ornat⁹. Omnes gloriæ inanis cupidi: omnes
q; sui amatores sunt. Nā his q̄dem qui ut instituatur acedat:
instituere alios uult: p̄us quā se patiat⁹ institui: & ate quā do-
ceatur docere appetit: Priusq; discat iura legesq; ferre ab-
bit. Ante q̄ syllabas iūgere nouerit philosophat⁹: & ante q̄ sub-
dat. subicere atq; iūperare gaudet: priusq; quā corripit susti-
neat corripit. Ac si quidem prouectior sit: cū supbia: præci-
pit: si autē iūior cōtradicit atq; reluctat⁹ seniorib⁹. Quod
si diues fortassis ē: honorari protinus expectit: si autē paup⁹
cōtinuo aspirat ad requiē: si uero oparius & rusticus: du-
ras man⁹ & callis oblitos digitos: i mollitiem statim ac deli-
tias soluere nitit⁹. Quis itaq; nō ploret dilectissimi summā
religiosi instituti cladē? Ecce enī qui saeculo abrenūciauim⁹
adhuc terrena sentimus & sapimus. Agrestes & rustici des-
piciunt terram: & nos qui spiritales esse uidebamus: terre-
nis cōpedimur curis. Nescim⁹ ad qd uocati sim⁹ frēs. Igno-
ramus dilectissimi ad quid uenimus. Ad continentia uo-
cati sumus: & ciborum uarias exquisitasq; delicias exco-
gitamus. Nuditatem persequi ueniamus: & de uestium su-
mus splendore solliciti. Ad obædientie tutissimum sinum
euocati: cōtentiose resistim⁹. Māsuētudini: & humilitati at-
q; silētio dare operā p̄fessi: cōtrariā oēs icedimus uia. Legē

tes nō itelligim⁹. Audiētes: quæ dicunt⁹ nō ascultam⁹ dile-
ctissimi. Siq; forte dū iter agit: iugulatū hoīem repēte con-
spiciat pallefcit facie: corde terret. Nos cæcos ap̄los legētes:
prophetasq; lapidibus obrutos ridemus. Et qd de pphetis
& apostolis dicam. Ipsum deū nostrū in ligno pendentē:
occisumq; ppter scelera nostra audiētes ac legētes: elatiōe
timidi ridemus. Sol nō ferēs cōtumeliā dñi: subduxit radi-
os: splendorēq; suū cōuertit i tenebras: nos ex nequitia no-
stræ tenebris cōverti in lucē iustitiæ uolumus. Velū tēpli
cum nihil peccasset: se ipsum discidit mediū: nos ppter pec-
cata nostra: corda cōpungere nolumus. Terra iugiter me-
tuēs a facie dñi tremat: atq; ad terrōre nostrū sub pedibus
nostris agitur: nos ne sic quidē pauore concutimur. Vr-
bes terræ hiatis absortæ: locaq; desolata sūt plurima a fa-
cie iræ dñi: nos null a formido cōmouit. Sol iā semel & se-
cūdo sup nos die media tenebris obduet⁹ ē: neq; sic terro-
re corripimur. Persarū bella barbarorūq; cōmota sunt: p-
uinciāq; nrām uastauerūt: ut nos deum uel p flagela timea-
mus: qbus opus ē magna p̄fecto pœnitentia: nō dierū aut
mensum: sed annorū oīo plurimorū: & ne sic quidem pœ-
nitere uoluimus. Respiscamus igit ad pœnitentiam frates
mei: ut deū pro peccatis nostris placare possimus. Deprece-
mur illum quoniam ad iracundiā eū prouocauimus. Hu-
miliemur: ut ab ipso exaltari mereamur. Ploremus ut nos
i futura uita lætificet. Lugeamus hic: ut ibi cōsolem⁹. Abi-
ciamus a nobis curā oēm sollicitudinēq; carnalē: & indua-
mur uirtute sicut uestimēto: nos præcipue qui ad hanc an-
gelicam uitā puenire meruimus. Ita dilectissimi mei: ita ob-
secro: modū ac normā quam præclari ac p̄fecti illi patres no-
stri tradiderūt oī studio arripiamus. Ne, s. hodie abstinea-

mus: cras uero distēdamur epulis. Ne hodie aqua ipsa ab-
stinētes cras etiā uinū regramus. Ne nudis hodie pedib⁹:
crastina calceos caligasq; sumamus. Ne hodie cilicio: cras
molibus ac delicatis uestibus opiamur. Ne hodie simplicē
cultū: cras ornatū expectamus. ne nunc mites atq; hūiles:
post paululū uero elatī supbiq; simus. Ne hodie q̄eti atq;
obediētes: cras īdisciplinati rebellesq; uideamur. Ne hodie
ī gemitu & eiulatu post modicū aut in risu ac resolutione
simus. Ne hodie humi q̄scamus: cras uero plumis molli-
oribus utamur. Sed unā nobis regulam dilectissimi statua-
mus: p̄ quā deo grati esse ac placere possim⁹: nobisq; ipsis
ac p̄ximis nostris utiles eē ualeamus. Quod si solitarius
p̄ abstinentiā teipm cōficias atq; mortificas: dū tibi ministra-
a plurimis: offēsā caue. Si uero ī multitudine uixeris: au-
di dicentem dñm tuum. Quēcūq; uultis ut uobis faciant
hoīes: & uos facite illis sīlī. Quod si tibi semper ministra-
ri necesse sit: ob perpetuam corporis infirmitatē: uide & at-
tende sollicite ne p̄ximo noceas. Idcirco autem & sancti ac
p̄batissimi patres: iactis firmiter unicā normā fundamen-
tis perfecti inuenti sunt. Nam eam regulam quam semel
assumpserāt: usq; ad finē uitæ absq; impedimēto tenuerūt.
Alii enī q̄nquaginta annis: alii pluribus: uno continentiae
suae gradu indefessi cucurrunt: nūquam immutantes uitæ
ordinem: ingentē. s. praelaramq; atq; irreprehensibilem ci-
borum linguæq; continentiam: lecti duritiā: humilitatē:
mansuetudinem: fidem: atq; caritatem: perfecti spiritalisq;
ædificii culmen: nuditatem præterea: & ab omnibus mor-
talibus ac fragilibus rebus quietatem: ac uitam uirtutibus
plenā: uigiliisq; & orationes assiduas: cū lachrymis & salu-
bri cōpunctiōe profusas. Risum illi ultra serenitatē uultus

progredi nunq̄ permittebant. Superbia p̄nitus ab eis cō-
culcata est. Ira atq; indignatio: nullum in eis locum habue-
rūt. Aurum & argentū: in nihilum computauerūt: seq; ip-
sos omnino ab omni sorde mūdōs nitidosq; reddiderūt. Id-
circo deus quoq; ī illis habitauit. atq; ī eis glorificatus est.
Quiq; illos aut īspicere aut audire meruerunt: deo glori-
am dederunt. Nam nisi quis se ipsum ab omni opere malo
sordidisq; cogitationibus: & nequissimis affectionibus: ira
quoque & indignatione: & inuidia atq; supbia: & uanaglo-
ria & odio: contentiōe: ac detractiōe: & auaritia: omnibusq;
ne per singula numerem: que odit deus: expurgare conten-
dat procul ab illo aberit deus. Ceterū si quis ab his oībus:
purū se īmaculatūq; custodiat: ī illo ueluti ī sede gratissima
libēter inhabitat. Dic enī quæso: si quis te in cenū proicere
uellet: ut ibi iugiter morareris: nū eam iniuriā patienter fe-
res. Quod si tu q̄ uermis es id nō substies perpeti: qua ra-
tione uis illū qui īmaculatus: īcontaminatus solusq; s̄ct⁹
ē qui ī sanctis req̄scit. ī te īhabitare: qui fetorē cenulentuz
spiras. Emūdem⁹ itaq; nos ipsos dilectissimi: ut īhabitet ī
nobis deus: ut ea quæ p̄misit adipisci mereamur. Ne quæ-
so nomē s̄ctū ei⁹ uiolem⁹: quod īuocatū est sup nos: neq;
p̄pter nos blaffemet nomē dei nostri. Pareamus nobis ip-
sis: intelligentes nomen nostrū ex ipsius nomie esse deriua-
tum. Christus enim ipse: nos cristiani appellamur. Spūs
est deus noster: & nos itaq; spiritales simus. Vbi enim spiri-
tus domini ibi libertas. Studeamus igitur hac libertate
frui. Consideremus quanta nos ingenuitate donauit: qua
conuersatione dignos existimauit. Agnoscamus quoniam
ad nuptias suas iuitauit nos: nosq; ipos ita diligamus quē
admodum ab ipso dilecti sumus. Desideremus illum ut

nos ipse glorificet. Caueamus ne duplex a nobis in die iudicii poena exigatur: si corpore mūdum de serentes: animo mūdi mala negociaq; uersemus: si pecunias despicientes: illarum adhuc cura implicemur: si carnalia fugiētes: rursus quæ sunt carnis persequamur. Quocirca timeo ne nobis dies illa repente superueniat: iueniamurq; nudi & miseri atq; imparati: ac postea nos ip̄os frustra cōcidamus. Hoc ipsum quippe passi sunt & in diebus noe. Come debāt enī & bibebāt: nubebātq; & ad uuptias tradebant: & negociabātur: cū repente diluuiū ueniens inuoluit omnes. Erat tūc p̄fecto mirabile spectaculū frēs: cernere feras animantes in unum cogi: elefantes ex idia & p̄side aduenire: leonesq; & pardos misceri ouibus: easq; nō ledere. Serpētes ac pēnatas aues: nemine ipellēte accedere: & circum arcam excubare: idq; p̄ dies plurimos ipsumq; noe studiose fabricari arcā: illosq; magnis uocibus ad poenitentiā hortari. Neq; sic tamē illi poenitere uoluerunt: neq; tot mirabilibus inspectis: cōuentuq; multorum animalū compuncti sunt: ut saluari mererent. Metuam⁹ ergo dilectissimi ne & nos eadē patiamur. Que fuerāt scripta cōpleta sunt: & quæ erāt predicta miracia finē acceperūt: neq; iā restat nisi ut antichristus reueletur. quod breui futurū expectatur. Namq; cum impletum fuerit romanorū regnum: omnia consumari necessario oportet. Igitur qui saluari uult: uirtutes studiose sectet. Qui celeste regnū desiderat īgredi: negligentia a se penitet⁹ excutiat. Qui cupit gehēnæ ignibus eripi legitime certare cōtēdat. Quiq; mortali uermi pabulū esse expaueuit uigilet ac sobrius sit: q̄ exaltari appetit sese p̄lus humiliet. Qui cōsolari uult flet: & qui dñi thalamū īgredi parat: lucidā lampadē p̄ferat: & oleū ī uasis sumat. Qui ad illas

nuptias iuitati expectat: uestem splendidā praparet est. n. illa regia ciuitas plena lætitiæ & gaudiū: plena decoris & luminis: dulcedinemquæ ac suauitatēquæ æternæ uitæ coniunctam: cūctis in ea habitantibus manat. Si quis igitur æterni imperatoris ciuis & familiaris appetit fieri: celeriter pergat. Nam dies iā inclinat in uesperam: nullusq; quid sibi iuiamora occurrurum sit nouit. Veluti si quis uiator sciēs itineris prolixa spatia: fatiscēs usq; in uesperā dormiat: deī de sonno excitus inclinata iā die pergere incipiat: at que in ipso uia initio: tonitrua illum & fulgura: tribulationesque ac tumultus undique exagitent: ut neque remeare domū: neq; ad destinatū locū progredi queat. Ita & nos dū tēpus poenitentia congruum accipimus: si poenitere negligim⁹: supplicia p̄fecto luemus. Sumus enim hic aduenæ & peregrini. Studeamus igitur in patriam & ciuitatem nrām plenibonorum operum opibus: cum festinatione remeare. Negotiatores spiritales sumus frēs mei: quærentes preciosam margaritā quæ xp̄s est: salūtor noster: lætitia & gloriatio nostra: thesaurusque noster: quem nullo furum scelerere possimus amittere. Festinemus itaque acquirere illum atque possidere. Foelix p̄fecto atque beatissimus qui illum curauit acquirere: composque illius effect⁹ in ipso glorificatus est: sicuti contra infelix est atque miserrimus: qui illū possidere neglexit: qui ē cōditor oīum. Huiusmodi. n. seipm̄ pditiōi atq; æternæ exposuit morti: dū noluit eū possidere atque ab illo possideri. An ignoratis dilectissimi fratres. quoniam uitis ueræ quæ xp̄s est palmites sumus: Caueamus igitur ne quis infructuosus inuēiatur. Nam pater ueritatis agricola est: qui hanc ueritatis excolit uitem: colque qui fructuosi sunt studiosius colit: ut copiosiores refe-

rant fructum. Qui uero fructum non ferunt: eos excidit atq; extra uineam proicit: ut igni exurantur. Idcirco solliciti uobis ipsis attendite: ne infructuosi inueniamini: & excisi igni sempiterno tradamini. Semen sumus bonum dilectissimi: quod seminauit paterfamilias cristus cæli terræq; creator & dominus. Iam temp⁹ messis aduenit: messoresq; paratas manibus detinent falces: solumq; ipsius expectant nutum. Videte igitur: ne quis u⁹strum inueniatur esse zizaniam: & in fasciculos religatus cōburatur in sæcula. Non intelligitis fratres quam terribile pelagus nobis transferendum est? Perfecti quoq; sapientissimiq; negotiatores paratas habent merces suas: substinentq; cum gaudio dum illi cōmodus uetus aspiret: ut trāsmisso pelago ad uitæ aplicet portum: ego autem & mei filies: quiq; torpore & ignauia tabescimus atq; deficimus: nullam animo sollicitudinem gerentes: neq; aduertentes infestissimum hoc pelagus necessario nobis eē traicendum. Quocirca timeo ne quando repēte afflauerit uetus: inparati inueniamur & mīme instructi ligatisq; manibus ac pedibus in nauimiecti: illic ploremus: dies negligentiae nostrae atq; socordiae: dū alios exultantes ouantesq; cernemus: nos ipsos aut tribulatione ac dolore ineffabili undiq; obsessos. Namq; portus ille negotantium est: in quem unusquisq; cū suis opibus intrat propriisq; illic ditatus mercibus exultat atque gloriatur. ignoratis fratres: quoniam ad nuptias uocati sumus in quibus rex regum serenus accūbit? Quid ergo negligimus? cur hic nō tota intētiōe curamus parare nobis splendida uestem: lucentemq; lampadem: atq; oleum in manibus sumere? Nō cogitatis quā luc nemo nudus igredit. Quod si quis temere fuerit igressus: carēs ueste nuptiali: nostris qd

patiatur huiusmodi. Iubente enim rege uinctus pedibus ac manibus proicitur in tenebras exteriores ubi fletus erit: & stridor dentium. Qua propter uigilemus dilectissimi: ac sobrii simus. Timeo equidem: ne nos a thalamo illo uitia nostra passioneq; propellant. Non ergo solo exteriori habitu religionem preferamus: intus carnalia uitia circumferentes. Quamquam & ipse cultus exterior: mentis nostrae sapientiae iudex est. Quipe ornatus uestium: nos sapere terrena significat: uestisq; accurare composita: uera illa glia nudos esse testatur. Amor gloriae uanitatem arguit nostram: ciborumq; delitiae: gula ac uētri deditos clamant. Negligētia nostra: languētis animae & inertiae sopore depressae certum argumentum est. Possidēdi plura quā satis est studium: qd cristum non desideremus accusat. Inuidiae pestis caritate nostrae uacuos indicat. Manū nostrarum ac pedum solemnis ablutio: passionibus nostris seruire declarat. Per linguae officium quid cor nostrum desideret aperitur. Quod enim appetit animus: hoc lingua proferre consuevit: atq; ex motu labiorum mentis promuntur occulta. Vbi enim os nostrum apimus: amota ianua atq; custode: sermo quoq; noster passim temereq; progreditur: ex uerbis aut cordis arcana patefiunt. Os enim quod animi secreta non seruat: furatur illi cogitationes suas: & dum in sua se sede mens continere se putat: oris temeritate uulgatur: & se nō uideri existimās uerbis ostenditur. Blandum detractionis uirus dum libenter hauritur anime odio percussae certum indicium est. Non igitur se quispiam fallat: ut exteriori religionis habitu esse aliqd putet. Nam qui se p huiusmodi apparentē specie existimat frēm seipsum potius fallit ac decipit. Ecce enī religiōis illa puerfa simulatio: quā sit falsa pti

nus indicat. Nēpe enim si intentiones cordis eius addiscere cupis: aurem tuam ad moue illius ori: discēsque diligenter: utrum cælestia: an tetrena uerset animo: spūalia an carnalia cogitet: uoluptates an continentia ambiat: nuditatis rerū oīum: an appetitus amore teneatur: caritati an odio seruiat. Namque de thesauro cordis: os promit escaq; ad se ac cedētib; porrigit. Et officium linguæ: hominūque cōuersatio: quid cordi sit insitum aperit: christi ne an sæculi amor. Atque inuisibilis anima: qualis sit peractus proprii corporis. cernitur: bona. s. an mala. Bona quidem per naturā est: ceterū ex uolūtate liberi arbitrii mutat ī malā. At fortassis dixerit quispiam passiones huiusmodi naturales esse: eosque. qui illis seruiant sine culpa cōsistere. Attēde tibi ipsi miser: & caue ne bonum boni dei opificium in crimen uoces. Fecit enim deus omnia bona ualde: naturamq; nrām bonis ac præclaris ornauit actionibus. Exempli gratia. Esurit q; que per naturam: non culpatur si moderate cōmedat: cæterum si immoderate manducet: reprehenditur. Est enim naturalis esuries. Sitit quispiam similiter per naturam: nō subditur crimini si bibat modeste: sin uero ultra modum. biberit: reprehensionibus patet. Et sitis enim naturalis est. Dormit rursus aliquis per naturam non erit in crimine si moderate dormiat: quod si mensuram necessitatis excedat culpabit merito: quippe qui se ipm negligentie addixit ac somno: naturamque in modici somni cōsuetudine captiuari fecit ac uinci. Porro natura & consuetudo: utraq; testes sibi inuicem sunt atque præcones. Natura seruitium indicat: consuetudo uoluntatis propositum exprimit. Ex utrisque enim homo consistit. Voluntas autem cum sui iuris ac libera sit: ueluti agricola est: nature enim inserit con-

suetudines malas: optimasq; uirtutes: ut sibi libitum fuerit. Consuetudines malas hac inserit ratione. Esurie gulam: siti immodicum potum: somno negligentiam: & insatiabilem dormiendi appetitum: aspectui cogitationem malam: ueritatiq; mendatium inserit. Virtutes item bonas hoc inserit ordine. Cibo innectit continentiam: siti tolerantiam: somno uigilias: ueritatem mendatio aspectuiq; pudicitiam inserit. Voluntas enim nostra quæ figuram seruat agricolæ in ictu oculi consuetudines malas iudicatus uellit: atq; ut uoluerit inserit uirtutes bonas. Ipsa quippe naturam etiam uincit. Nam terra quidem actionis nostre natura est. Huius ut diximus agricola uoluntas est: consilarii autem atq; magistri diuine sunt pagine. Docēt enim agricolam nostrū quas consuetudines malas euellere: quas ue uirtutes bonas plantare atq; excolere debeat. Nam quantumlibet acutus ac uigilans noster agricola fuerit: absq; diuinarum scripturarum magisterio obtusus atq; inualidus est. Porro diuinarum litterarum eruditio intelligentiam illi uiresq; administrat: ac uirtutes bonas illis de suis surculis prestat: ut eas nature sue inserat ligno. Puta fidem bonam illi dat: quam infidelitati suæ: caritatemq; quam odio: sciām quam ignorantia: studiumq; quod negligentia postremo gloriam & laudem: quam ignobilitati inserat suæ. Immortalitatem itē mortalitati: diuinitatemq; inserat humilitati suæ. Ceterum si superbia elatus agricola noster magistrum atq; consiliarium suum deserere uoluerit: scripturas. s. sacras errabit uagus: cogitationesq; malas & affectiones noxias incidet: cōgerensq; consuetudines malas atq; peruersas: inseret naturæ suæ: quæ sunt ab ea remotissima: uidelicet infidelitatem: arrogantiam: odiū: inuidiam: superbiam: inanem gloriam: gu-

lam intemperantiam potus: cōtentionem: & alia plurima
his siliā. Vbi enim eruditorem ac legiferum suum derelin-
querit: & ipse ab eo derelinquitur. Quod si pœnitentia du-
ctus reprehendat seipsum: procidensq; legifero dicat: pecca-
ui deferens te: continuo legifer ad misericordiam flectitur
eumq; clementissime suscipit: illiq; denuo vires atq; inteli-
gentiam suggerit: qua possit rursus naturæ suæ terram ope-
rari: euellensque ex ea consuetudines nequam: uirtutes il-
li præclaras & optimas illarum uice inserendas tradit: coro-
nisque illum præterea & laudibus donat: ut dum naturali-
ter exurit abstineat sitiens toleret concupiscentia pulsatus
pudicitiam teneat: grauatus somno cōtendat ut uigilet: de-
sidia dum a diuinis auertitur laudibus: aperiat os suum: ad
confitendum & referendum gloriam deo. Sic profecto co-
ronatur atq; laudatur: alterum quoniam uicit: alterum quia
uirtutes acquisiuit. Sit igitur illius benignitati gloria sit e-
ius bonitati atque miserationi laus atq; adoratio. Quis
enim pater est ita misericors? Quis ita pater diligit filios:
quemadmodum dilexit nos seruos suos dominus noster?
Ecce nobis omnia summa cum munificentia præstat: dis-
ponitq; cuncta magnifice. Animarum nostrarum uulne-
ra curat: contemptusq; a nobis longanimiter tolerat.

Omnes enim saluari cupit: desiderat sanari uniuersos.
Vult nos omnes regni sui heredes fieri uult item uolunta-
tem nostram atq; propositum a se laudari. Ipse morbos
omnes nostros graues atq; incurabiles sanat: cæterum
quæq; sunt leuiora ac faciliora infirmitatis nostræ: ea uult
nostra uoluntate curari: ut possit gloriam ab eius benigni-
tate promereri. Et curat quidem desidis uulnera: ut os suū
in gloriâ ipsius bonitatis aperiat. Remittit item peccatori

peccata sua: ut eū in alacritatē bonæ uoluntatis exsuscitet.
Infirmū celeriter exaudit ne pusillanimis effectus mærore
deprimat. Porro magnanimis: & eis qui ipsius ianuā sum-
ma cōstantia pulsauit utrumq; largitur: sanitatem. s. atq;
mercedem. Poterat ille qdem omnia animarum nostrarū
sanare uulnera: nosq; in bonitatem ex iniquitate conuerte-
re sed non uult ne uolūtas nostra: arbitriūq; libertas ipsius
laude priuetur. Nos uero illum inquirere negligim⁹: otio
q; atq; desidia ab illius inuocatione torpescimus. Ipse dile-
xit nos: ipse miseratus est: ipse nos eripuit: liberauit atq; su-
scepit. Ipse illustrauit mentis nostræ oculos: ipse cognitiōe
nos sua dignatus est. Ipse gustum nobis suæ caritatis idul-
xit: ut ea degustata: ipsiusq; dulcedine: requiramus illum
indeficienter. Quam fœlix ille quam beatus est: qui acce-
pto dilectionis eius gustu: in eius protinus exarsit desideri-
um: seq; ipsum præparauit: ad eius caritatis plenitudinem
suscipiendam. Nam qui illius caritate plenus est: amorem
alterius cuiuscumq; rei in seipso non suscipit. Quis ergo
dilectissimi talem non diligat dominum? Quis non con-
fiteatur adoretque ipsius bonitatem? Quam oro excu-
sationem in die iudicii sumus habituri si neglexerimus?
Quid illi dicturi sumus. Quia nō didicimus. Quia nō
audiuimus. Quia non nouimus. Quid ille nobis facere
potuit & non fecit? Ex immensa illa celsitudine: & ex bene-
dicto sinu patris non descendit ad nos. Qui inuisibilis
erat: nōne uisus est nobis: & qui erat immortalis ignis. nō-
ne propter nos carnis crassitudinem iduit. Nōne ut libera-
ret nos: cesus est alapis. O miraculum timoris tremorisq;
plenissimum. Manus lutea: formata ex pōluerre terræ:
creatori cælli hac terræ allapam dedit. Nos autem mi-

feri: nos infœlices: qui terra sumus & cinis ne usq; ad uer-
bum quidem portare inuicem possumus. Et deus quidem
noster ac dominus immortalis existens beatus: æternus:
probrosam mortem gustauit ex tempore: ut secum nos pa-
riter resuscitaret. Ex inimici nos uinculis soluit: uictumq; il-
lum tradidit nobis: conculcandum sub pedibus nostris. In-
uolcauimus illum aliquando nec exauditi sumus. Pullaui-
mus ad eius ianuam: & non aparuit nobis. Quod & si au-
dire distulit: idcirco extēdit moras: ut merces nostra copio-
sior fieret. Ad quid autem abrenuntiasti sæculo dilectissi-
me. An rursus sæculi lata persequeris. Ad afflictionem te il-
le uocauit: & tu requiem queris. Ad uite grauitatem: seu-
ritatemq; propositi: & tu delitias: cultumq; uestium seque-
ris. Ad sitim uocatus: uinum bibis. Ad belum itidem sine
armis ingredi cupis. Ad uigilias uocatus: præcipitaris in som-
num. Ad luctum euocatus ac gemitum in risum effunde-
ris. Ad caritatem sectandam fr̃is odio tabescis. Ad obedi-
dum electus: subici renuis. Heredem te ille regni sui fieri uo-
luit: & sapere terrena non desinis. Ad mansuetudinem hu-
militatemq; uocaris: & superbia atq; uanitate itumescis. Et
quid obsecro in die illa tremenda sibi dicturus es. Num
quia propter te humiliatus sum: quia pauper effectus sum:
quia propter te nud⁹ incessi: quia exuriui propter te & dilexi
te ex tota anima: & proximum meum sicut me ipsum?
An ignoras infœlix quia illic cogitationes tue atq; sermo-
nes conscripti sunt: & si mentiri uolueris: arguet te consci-
entia tua. Nescis qm̃ creatura omnis cum metu ac tremore
ante illius horrendum tribunal adstabit: & mille millia &
centies milies millena milia angelorum atq; archangelo-
rum uirtutumq; cœlestium circūdabunt illum ut te fallere

eum posse arbitreris: dicendo propter eum hæc te omnia
perpeffum: cum nihil omnino subtinueris. Vide ergo ne
duplexem exoluas poenam: pessimorum. s. operum tuorū
atq; mendacii. Sed resipiscæ: excutere de somno: euolue co-
gitationes tuas: rendi in teipsum: & uide quia iam dies uer-
git in noctem. Intellige item dilectissime: quod qui heri no-
biscum erant fratres nostri: nobisq; loquebātur: hodie no-
biscum esse desierunt. Vocati enim sunt ad suum nostrūq;
dominum: ut ostendat unusquisq; negotiationem suam.
Considera nempe hesternum atq; hodiernum diem: & ui-
de quō hesternus quidem pertransiit: ut matutinus flos:
hodiern⁹ uero uelut umbra serotina. Inspice item negotia-
tionem tuam: an secundum deum proficiat. Nam ueluti
cursor leuis dies nostri pretereunt. Beatus igitur: qui die-
bus singulis negotiationis suæ lucra secum sollicite com-
putans: ea sibi congregat in sempiternā uitam. Cæterum tu
cur dilectissime negligis: quid torpore deprimeris: quid ac-
cidia inebriaris ut uino quid in teipso tabescis. Mansionem
in hoc sæculo factur⁹ es? Quemadmodū uero si uiatores
duo sibi met initinere obuiet: pergantq; simul quilibet ad
destinatum locum: sero superueniente commanent ambo
in ea quæ se forte illis obtulerit mansione: ac illucescente
die dirimuntur ab inuicem: scitq; unusquisq; quid habebat
in domo sua: siue copiam siue inopiam: aut tribulationem
aut requiem: tamen in hoc sæculo sumus & nos. Quippe uita
præsens mansioni congrue comparatur: ex qua sepe-
mur ab inuicē quilibet in locum sum: sciētes qsq; qd ante
nos habemus. Nūtus. n. ignorat ex nobis: quid nam in cæ-
lum ante se miserit: uerbi gratia: uel orāne cū lachrimis fu-
sā: aut mūdās sactas uigilias: aut psalmodiā cōpūctioni cō-

iunctam: aut humilitati admixtā: cōtinentiā aut abrenūciati
onē terrenarū cōium ac fragiliū rerū: siue caritatē sine simu
latiōe: siue ingens atq; inefabile desiderium christi. Hæc si
præmisisti: bono aīo esto: quoniam in requiem pergis. Sin
uero nihil eiusmodi præmittere curasti: infelix quid ī man
siōe pximū irritas: Mane enī ab illo separandus es. Quid
superbis quid intumescis: quid merore deieceris? Nū quia
ab illo separaris. Quid uero tunice cura morderis: uel pali
uel necessarij uictus? Quid dat iumentis escam ipsorum:
non te pascet laudibus suis instantem? Quid cælestis ipsi
us regni heres fieri expectas: de tunica & pallio cogitas?
Qui teipsū mūdo crucifixi: terrēa sentire non desinis?
Quid teipsū fallis? Quid curari renuens medicū puocas?
Cum tempus curationis adest: uulnera abscondis tua me
dicumq; quod te non curet insimulas. Tempus pœniten
tiæ indulctum tibi est: & pœnitentiā renuis. Quid igitur
medicum culpas? An quia tibi dum negligis mortem inue
xit. Euigila dilectissime paulisper: euigila. Quasi enim la
que⁹ hora illa supueniet tibi. Tunc mētem tuā stupor ac
pauor apprehendet: tūc inter gemitus dices. Væ mihi: uæ
mihi. Quomodo me in supbiā elato transierunt dies mei.
Quomō inter improbas inutilesq; cogitationes mihi tem
pus elapsū est. Me miserum qui pœnitentiā meā tem
pus amisi. Et quid proderit nobis hæc mortis hora cogita
re: quādo iā ultra ad præsens sæculū redire nulla rōne pmit
tunt. Imprime igitur aīo quæ dicuntur. Ingrediantur aures
tuas a dño pronuntiatae sententiæ: si tamen uel illi credis.
Ait. n. ipse: de oī uerbo otioso reddetis rōnem in die illa me
tuenda. Sufficit hic sermo nobis incutere terrorē: si tamen
mēs nostra sobria sit. Nunc uero intelligit quæ scripta sūt:

neq; tamen quæ dicunt auscultat. Est. n. carnali filis susci
pienti aquam neq; quod transeat per ipsum sentiētī. Quis
igitur non ploret. quis non cōtristetur & lugeat: quis non
obstupescat. Ecce orbis terrarum dñs per seipm: & per ser
uos suos pphetas & aplos prædicat: clamat: nec est qui cu
ret audire. Que nam uero sūt quæ illi prædicant. Nuptie
parate sunt inquit tauri mei & altilia occisa. Spōsus ī thala
mo suo cum gloria & magnificentia residens: cum gaudio
suscipit introeūtes. Ianua patet: seruēt ministri: hortantur
& clamant. Prius quam claudatur ianua celeriter itrare sa
tagite: ne extra maneatis: neq; sit iam: qui pulsantibus adi
tum pandat Non est q; hæc intelligat: neq; qui studiū adhi
beat. Sed ignauia sæculi curis admista. catenæ istar uinxit
aīum nrm: ac scripturas sacras recte quidem scribimus: &
recte legim⁹: ceterū eas rite audir cōtennimus: quia quod
admonēt ope implere nolum⁹. Quis oro sine uiatico pro
lixè peregrinationis iter unquam arripuit: ut nos facere uo
lumus qui relicto hic nostro uiatico: nihil nobiscum perge
re profecturi deferimus. Beatus sane qui cum fiducia pro
ficiscitur ad dominum: indeficientem conmeatum secum
iugiter ferēs. Ecce decem uirgines dormiunt: & serui nego
tiantur expectantes dominum suum: quando accepto re
gno cū uirtute ac maiestate ineffabili redeat: coronisq; cla
rissimis donet seruos illos: qui suscepta ab eo pecunia rite.
prudenterq; negotiati sunt: perdatq; inimicos suos: qui ip
sum super se regnare noluerunt. Nempe. n. ueluti noctis
medio: alto sopore depresso mortalium genere: sonus in
gense cælo fiet: tonitruaq; expauescenda fragoribus diris
& corruscationes terre motibus iuncte: exteritiq; continuo
exurgēt qui dormiebāt. Tunc unusquisq; sua opera reco

let siue illa bona fuerunt siue mala. Qui uero mala gesserunt: in cubili suo positi ferient pectora sua: quia nullius iam erit: aut euadendi: aut se occultandi aut poenitendi locus. Namque agitata terra: tonitrua crepitu ingenti perturbabunt: fulguraque perterrebunt: & atra profunda: nox illos obsidebit. Hora inquam illa ut fulgur horrendum repente iudex adueniens exterrebit eos. Tuba enim de caelis terribili sonitu concrepans excirabit defunctos: omnesque qui a saeculo obdormierunt expergefacciet. Caeli cum uirtutibus suis mouebuntur. Terra omnis ut aqua maris tremore fluitabit: a facie maiestatis eius. Ignis. n. horribilis ante illius faciem praecurret: emundans inuicem omnia. Infernus aperiet aeternas ianuas suas: euacuabiturque ac destruetur. mors puluis naturae mortalium: audita tubae uoces: spiritum uitamque recipiet. Erit. n. tunc profecto mirabile frater: hora. illa ueluti in ictu oculi: patentibus inferi ianuis: multitudinem innumerabilem cernere instar piscium maris agitari: & ossa conditionis humanae circuncurrendo suas quoque compages iuncturasque requirere. Expositi uero clamabunt ac dicent. Gloria omnipotenti deo: qui congregauit nos atque suscitauit per immensam clementiam suam. Tunc exultabunt iusti: & qui ueri perfectique monachi fuerunt: consolabuntur ex labore foelicis exercitationis suae atque ex afflictione quam sponte amore christi pertulerunt. Tunc martyres constantiae suae passionumque coronas laeti ouantesque percipiet. Apostoli item ac propheta ineffabili gloria & luce coruscabunt. Beatus qui horam illam uidere merebitur. quando cum gloria obuiam inmortali sposo rapiuntur in nubibus: omnes qui dilexerunt eum omnesque illius uoluntates implere omni studio conati sunt. Nam prout quisque hic perfectioni operam dedit: uelut auis in

sublime uolabit: ac pro studio quod gessit emundandi cordis sui: eius intuebitur gloriam: & pro desiderio quo illum quisque concupiuit: ipsius caritate satiabitur. Admirabitur effectus hora illa primus pater Adam: magna illa & horrenda intuens: quomodo ex se solo & coniuge sua gentes innumerabiles infiniteque nationes processerint: stupore comprehensus: creatori deo gloriam referet. quod ex uno principio nec diuersa natura procreati: alii paradisi atque regni: alii infernum: pro meritis operum sortiti sunt. Gloria sit soli patri deo dilectissimi. Memoratus sum diei illius atque contremui: consideravi illud iudicium horrendum: & totus expaui: Paradisi delicias plustraui animo: & in gemitu fletumque prorumpens: tandium ploraui quam diu defecerunt lachrymae ex fontibus meis: quoniam in negligentia atque socordia pertransi dies meos: & annos meos consumpsi in cogitationibus sordidis. Vae mihi: non intellexi miser quomodo mihi furti sublati sunt: neque quo pacto transferunt sensi. Heu mihi dies mei defecerunt: & iniquitates meae multiplicare sunt. Heu me dilectissimi mei quid faciam. Quomodo feram confusionem meam: cum in illa hora adstabunt noti mei per circuitum: qui me in hoc habitu religionis intuentes beatum predicabant cum essem intus iniquitate & immunditia plenus: & obliuiscerer illum qui renes scrutatur & corda. Intolerabilis erit profecto illa confusio: nihilque illo infelicius: qui ea confusione notabitur. Deus per miserationes tuas te adiuro: ne me a sinistris tuis statuas in illorum sorte qui irritauerunt te: neque dixeris mihi: nescio te: sed per ineffabilem clementiam tuam: per misericordie uiscera: luctum mihi assiduum: compunctionemque largire. Humilia cor meum domine atque purifica: ut templum sanctum gratiae tuae esse merear. Et si. n.

peccator: & si impius sum: semper tñ pulso ad ianuam tuā.
Et si piger ac negligens: uiam tamen tuam assidue pergo.
Frēs mei dilectissimi deprecor unanimitatē ur̄a in oī studio
cōtēdite placere deo. Plorate corā illodie ac nocte atq; in
oratione ac psalmodia ur̄a postulate: ut nos a sempiterno
illo luctu: a stridore dentium: a gehēne ignibus: atq; ab in-
mortali uerme dignetur eripe: nosq; lātītia īpleat in regno
suo: quo aufugit dolor omnis: tristitia & gemitus: lachry-
marum atq; pōnitētiā. Vbi nec metus nec tremor est un-
de mors atq; corruptio eliminata est. Vbi non est aduersa-
rius pugnās. Vbi nec ira est: nec īdignatio Vbi locum non
habet odium: non inimicitia: sed semper adest gaudium lā-
titia: & exultatio: & mensa cibis spiritualibus perpetuisq; or-
nata & instructa: quam prāparauit deus diligentibus se.
Quam foelix ille est qui hac perfrui meruit: quam uero in
foelix & miser: qui ab illa ieiunus abicitur. Obsecro uos di-
lectissimi: effundite super me uiscera uostra: & inter cedite
p̄ me: p̄cidentes benignissimo amatori hoīum unigenito.
filio dei: ut faciat mecum misericordiam: suam: & eruat me
ab iniquitatum mearum multitudine: & collocet me in cir-
cuitu tabernaculorum uostrorum intra septa uirētis ater-
na amēnitate paradisi: ut prope uos assistere merear: qui il-
lius: promissiones hereditate percipitis. Vos. n. estis filii di-
lecti dei: ego autem sum canis abiectus & uilis. Vtinam uel
mensa ur̄a micas mihi porrigatis. Vtinam impleatur ī me
quod scriptum est: quia & catelli comedūt de mēsa dñorū
suorum. Ita sane dilectissimi mei prācor dulcedinem carita-
tis uestrā: effundite super me p̄ces ur̄as: & uenite: simus
de nr̄a uita solliciti. Oīa enim ut umbra prātereunt. Odio
habeamus mūdū: & q̄ in ip̄o sunt curāq; carnalē. Nullaq;

nobis oīo sit cura: nisi tamen salutis nostrae: quemadmo-
dum prācipit dominus nr̄. Quid enim īquit prodest hoī
si lucretur uniuersum mundum: aīa autē suae detrimentū
patiat. Aut quam dabit cōmutationē pro aīa sua. Nego-
tiatores spirituales sumus dilectissimi mei: saecularibus nego-
tiorib; siles. Cōsiderate quod dico dilectissimi. Negotia-
tor saeculi: dāna & lucra quotidie computat: & siquidē fue-
rit danna perpeffis: ea refarcire sollicitē curat. Ita & tu dile-
ctissime facias. Diebus singulis uespere & mane considera
diligētissime ut sese habeat negociatio tua. Ac uespere qui-
dem ingressus cubiculum cordis tui: recogita in te metipso
dicens. Putas ne hodie in aliquo iram dei prouocaui. Nun-
quid uerbum malum locutus sum. Nunquid iratus sum.
Num in aliquo irritaui frēm meum. Nū alicui detraxi. Nū
quando psallebam ore: saeculariā mente uexabam. Num.
carnalis concupiscentia temptatus illecebris blandum ui-
rus libēter excepi. Nunqd a terrēis curis superatus sum. Si
te deprehenderis in his detrimenta perpeffum: futuris lu-
cris prāterita danna refarcire stude. Ingemisce: & amaras.
lachrymas funde: ne eadem rursus patiaris incōmoda. Ma-
ne iterum eadem meditare & dic: quō putas nox ista prā-
teriit. Num sollerter negociatiōis meae lucra curauī. Nun-
quid mens mea cum corpore uigilauit. Nū lachrymas fu-
derūt oculi mei. Nunquid cum genua flecterem in somnū
prācipitatus sum. Num superuenerūt mihi cogitationes
malae: atq; illis libenter immoratus sum. Si te in huiusmōi
uictum esse conspexeris: curari stude sollicitē. Cordiq; tuo
custodes statue: ne eadem rursus patiaris. Si ista curaueris
si sollicitus fueris saluare animam tuam: & negociationē
tuam exercere cum lucro: acceptus eris domino atq; gratis

quid in

quid in

simus: tibiq; ipsi magna emulumenta conquires. Attende aut tibi ipsi diligenter ne qñ corpori ac negligentia teipm tradas. Initiu quippe pditionis est negligentia uolenta dñatio. Imitare apem dilectissime me⁹: & ispice mirabile ipsius sacramentu: quō illa ex uariis sparsisq; terræ floribus colligit opificiu suum. In hanc itaq; uile breuissimamq; animam diligenter itede aium. Nā si congregentur terreni sapientes orbisq; philosophi: ipsius sapientia non sufficient eloq. Quō ex floribus illa ueluti monumenta componit: sepelitq; in eis filios suos. Cūq; illos uiuificauerit: tū demū ducis i more illos excitat uoce. Qua illi audita unāminiter e suis sedib⁹ aut tumulis euolēt Vbi uero euolauerit opatur ipletq; monumenta eadem condimento dulcedinis: ac distendit nectare cellas. Ita ut oīs q opus eius sapiēter intelligit glorificet opificē deū: stupens ex tā minuto corpusculo quā eximia sapiētia pdeat. Et tu ergo dilectissime nō aliter quā illa facito: atq; ex diuinis libris & litteris diuitias tibi thesaurosq; inuolabilis collige: illosq; in cælum præmittere satage. Nam & terrenos principes id facere uideas. Cū ex eis quispiam peregrinationem parat longiorem conficere: præmittit seruos cum opibus suis: ad paranda que sunt quieti oportuna & necessaria: ut cum ille uenerit parata inueniat omnia. Ita & tu facito dilectissime: omī studio diuitias tua præmittere in cælum contende: ut in sanctorum tabernacula suscipiaris. Noli breue hoc tempus in negligentia uiuere: ne postea in eternum poenitentia infructuosa crucieris. Non audisti dicentem dominum nostrum: in mundo præssuram habebitis. Rursusq; in patiētia uostra possidebitis animas uosttras. Quod si tu negligentia ac torpore mollitus: præssuras oderis sæculi: tolerantiam fu-

gias: uoluptatesq; carnales appetas: quid iugum xpī leue atq; suauissimum propter tuam mollitiē infectaris maledictis: an quia durum & graue est portariq; non pōt. Væ tibi miser. Quid fecisti. Te ipsum in perditionem præcipitas: quis tui miserebitur. Si te ipsum occidas: quis te miseretur. Sūptis enim armis xpī cum debellare hostē debueris: gladium in cortuū infixisti. Euigila quæso dilecte mi: neq; hic negligas ne illic postmodum te frustra poeniteat. Nulla. n. ibi iam poenitētia utilitas est. Infelix si in uita ista glīaris: uana est prsus oīo tua & spes tua: inanisq; expectatio tua. Quid os tuum orat deum: & quæ nā sunt quæ ab illo postulas. Sæculi istius requiem: an immortalē uitam. Si istam inquiris temporalem atq; labentem: melior est fornicarius quam tu: melior item fur. Illi enim ut saluentur orant: ac te quia fallacitū licet sanctam hāc & angelicam conuersationem tenent beatificant. Odisti. n. lucem: tenebrasq; dilexisti. Dereliquisti celorum regnum: & terrena ac tpalia corrupta affectione cōcupisti. Timuisti miser ne forte clemēs & amator hoīum deus irritos faceret labores tuos At ipsi us certe gratia: ut ad hoc stadium accurreres præstitit Cortuum ipse compūxit. Mercedem tuam ipse tibi redditurus est. Oīa ab illo accepisti: & tu superbia iñflatus de illius bōitate diffidis. Mercedem mercennarii exquirent ab his qui fraudāt illum: & lachrymarum tuarum laborumq; mercede te puat. Absit qui dicit: quærite & inuenietis: pulsate. & aperietur uobis: ille mendax efficitur. Quis hoc dixerit. Quis te captiuauit infelix. Quis tibi miser inuidit. Aduersarius profecto: bonorumq; omnium hostis diabolus Illius. n. hoc proprie studium: illius hoc opus est: ut si fieri possit nemo saluet. Redi igitur ad teipm: neq; oderis ani-